

แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่
ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

Guidelines for Community Development in Phrae District
to be a Sustainable Cultural Tourism

แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่
ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

Guidelines for Community Development in Phrae District
to be a Sustainable Cultural Tourism

การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2560

©2560

พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ

สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

เรื่อง แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
อย่างยั่งยืน

ผู้วิจัย พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.ดวงธิดา นันทาภิรัตน์)

ผู้เชี่ยวชาญ

(ดร.ภูเกริก บัวสอน)

(ดร.ศันสนีย์ เทพปัญญา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

9 พฤศจิกายน 2560

พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม การบริการและการท่องเที่ยว, พุทธศักราช 2560, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (85 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ดร.ดวงธิดา นันทาภิรัตน์

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ เพื่อศึกษาเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนและเพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ วิธีการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 400 คน และวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 32 คน แบ่งเป็น จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบการรถโดยสาร ผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึก ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการโรงแรม หน่วยงานภาครัฐและผู้นำชุมชน

ผลการศึกษาพบว่าแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ควรพัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงการอนุรักษ์วัฒนธรรมเพื่อให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามไว้และพัฒนาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้ดีขึ้น เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ ควรเป็นเส้นทางที่อยู่ในเขตเมืองเก่า ซึ่งมีสิ่งปลูกสร้างที่มีอายุนับร้อยปี แต่ละสถานที่มีระยะทางไม่ไกลกันมากและควรมีรถรางนำเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน 3 เส้นทาง คือ วัดศรีชุมถึงวัดสระบ่อแก้ว วัดศรีชุมถึงวัดหลวงและวัดจอมสวรรค์ถึงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแพร่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้แก่ การทำผ้าหม้อฮ่อมของชุมชนทุ่งไหล้ง โดยนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนนั้นทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนได้ ทางด้านความคิดเห็นและทัศนคติของชาวบ้านต่อแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน การจัดการสิ่งแวดล้อม การประชาสัมพันธ์บุคลากร กิจกรรมการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, เมืองแพร่, แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม, อย่างยั่งยืน

Wattanamongkonlarp, P. M.A. (Hospitality and Tourism Industry Management),
November 2017, Graduate School, Bangkok University.

Guidelines for Community Development in Phrae District to be a Sustainable Cultural
Tourism (85 pp.)

Advisor: Duangthida Nunthapirat, Ph.D.

ABSTRACT

The objectives of this research are to study the patterns and guidelines for community development in Phrae District. To study the tourist attraction routes in Phrae District. To support for sustainable cultural tourism. And to study tourism resources that can sustainable tourism destination. This research is a mixed method that the questionnaires were collected from 400 Villagers in Phrae District. And qualitative research by interview the sample of the research 6 groups of bus owner, souvenir shop owner, restaurant owner, business owner, the staff of government and community leader.

The study found that the community development in Phrae province to be the sustainable cultural attraction. It should be developed in a way that preserves the culture such as tradition, language, dress, environmental management and public utility. Each location is not far away so there should be a tram tour for the sustainable cultural tourism. The three major tourist attraction are Sri Chum temple to Sra Bo Kaew temple, Sri Chum temple to Luang temple and ChomSae Wan temple to Serithaimuseum. Another important tourist attraction in capital district is making Mauhom clothes of Thung Hong village. Mauhom is made of cotton with dyeing. Nowadays MauHom clothes have changed the style to be more beautiful, comfortable and popular throughout Thung Hong village of Phrae province. The opinions and attitudes of villagers toward the development of community as a tourist attraction are community participation, environmental management, public relations, tourism activities and public participation.

*Keywords: Guidelines for Community Development, Phrae, Sustainable Cultural
Tourism*

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.ดวงธิดา นันทาทิรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และ ดร.ชลวิษ สุทธิญารักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมการค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้ให้ความรู้ การชี้แนะแนวทางการศึกษา ตรวจสอบ และแก้ไขบกพร่องในงาน ตลอดจนการให้ คำปรึกษาซึ่งเป็นประโยชน์ในการวิจัยงานวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนสำเร็จไปด้วยดี รวมถึง อาจารย์ท่านอื่น ๆ ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ และสามารถนำวิชาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มาไว้ ณ โอกาสนี้

พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย	2
1.4 นิยามศัพท์	4
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่อำเภอเมืองแพร่	7
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	21
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	24
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	25
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	26
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน	28
2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน	29
2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม	31
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 ประเภทของงานวิจัย	37
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	40
3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 (ต่อ) วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 ผลการศึกษาข้อมูล	42
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	67
5.2 อภิปรายผล	71
5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้	72
5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	72
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก ก แบบสอบถามในการวิจัย	77
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์การวิจัย	83
ประวัติผู้เขียน	85
เอกสารข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ในรายงานการค้นคว้าอิสระ	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1: ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ)	42
ตารางที่ 4.2: ปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ)	42
ตารางที่ 4.3: ปัจจัยส่วนบุคคล (สถานภาพ)	43
ตารางที่ 4.4: ปัจจัยส่วนบุคคล (การศึกษา)	43
ตารางที่ 4.5: ปัจจัยส่วนบุคคล (อาชีพ)	44
ตารางที่ 4.6: ปัจจัยส่วนบุคคล (รายได้ต่อเดือน)	44
ตารางที่ 4.7: จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
ตารางที่ 4.8: แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ควรเริ่มต้นบริหารจัดการด้านใดมากที่สุด	46
ตารางที่ 4.9: เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวใดต่อไปนี่ที่ท่านคิดว่าจะสามารถพัฒนาเป็น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	47
ตารางที่ 4.10: ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการมีรถรางนำเที่ยว	48
ตารางที่ 4.11: ท่านคิดว่าการออกรถรางนำเที่ยว เพื่อเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรออกทุก ๆ กี่นาที	48
ตารางที่ 4.12: ท่านคิดว่าการซื้อตั๋วรถรางเที่ยวชมควรเป็นแบบใด	49
ตารางที่ 4.13: ท่านคิดว่าควรมีจุดบริการจำหน่ายตั๋วรถรางนำเที่ยว ลักษณะใด	49
ตารางที่ 4.14: ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	50
ตารางที่ 4.15: ท่านคิดว่าสถานที่ใดดังต่อไปนี้ที่จะจัดตั้ง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ได้อย่างเหมาะสม	50
ตารางที่ 4.16: ทรัพยากรการท่องเที่ยวดังตารางข้างล่างต่อไปนี้สามารถพัฒนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ท่านเห็นด้วยหรือไม่	51
ตารางที่ 4.17: การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวและชาวบ้าน ควรเป็นรูปแบบใดที่สุด	52
ตารางที่ 4.18: ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านใดมากที่สุด	52
ตารางที่ 4.19: ทักษะคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่	53
ตารางที่ 4.20: สรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์	64

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1: แผนที่แสดงบริเวณชุมชนเขตอำเภอเมืองแพร่	3
ภาพที่ 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ภาพที่ 2.1: บริเวณด้านหน้าวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร	8
ภาพที่ 2.2: พระพุทธโกศยศิรีชัยมหาศากยมุนี	8
ภาพที่ 2.3: ตัวอาคารสถาปัตยกรรมคุ้มเจ้าหลวง	9
ภาพที่ 2.4: บริเวณป้ายด้านหน้าคุ้มวิชัยราชา	10
ภาพที่ 2.5: สถาปัตยกรรมของคุ้มวิชัยราชา	10
ภาพที่ 2.6: บริเวณด้านหน้าทางเข้าของวัดจอมสวรรค์	11
ภาพที่ 2.7: บริเวณด้านข้างของสถาปัตยกรรมวัดจอมสวรรค์	11
ภาพที่ 2.8: พระอุโบสถวัดหัวข่วงและด้านหลังโบสถ์คือพระธาตุเจดีย์วัดหัวข่วง	12
ภาพที่ 2.9: บริเวณป้ายด้านหน้าวัดหัวข่วง	12
ภาพที่ 2.10: บริเวณด้านหน้าของบ้านวงศ์บุรี	13
ภาพที่ 2.11: บริเวณห้องโถงบ้านวงศ์บุรี	13
ภาพที่ 2.12: พระธาตุวัดศรีชุม	14
ภาพที่ 2.13: พระธาตุหลวงไชยช้างค้ำ	15
ภาพที่ 2.14: ซุ้มประตูโขง	15
ภาพที่ 2.15: พระนอนองค์ใหญ่สีทองอร่าม	16
ภาพที่ 2.16: เจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ	16
ภาพที่ 2.17: บริเวณด้านหน้าอุโบสถ	17
ภาพที่ 2.18: พระพุทธรูปปางไสยาสน์	17
ภาพที่ 2.19: บริเวณด้านรอบอาคารพิพิธภัณฑ์ป่าไม้เมืองแพร่	18
ภาพที่ 2.20: บริเวณทางเข้าศาลหลักเมืองแพร่	19
ภาพที่ 2.21: หลัทธิศาลจารึกเก่าแก่	19
ภาพที่ 2.22: วิหารวัดสระป่อแก้ว	20
ภาพที่ 2.23: พระธาตุกู่ทองคำ	20
ภาพที่ 2.24: บริเวณด้านนอกของพิพิธภัณฑ์เสรีไทย	21
ภาพที่ 2.25: ภายในบริเวณพิพิธภัณฑ์เสรีไทย	21
ภาพที่ 5.1: เส้นทางเดินรถรางเส้นทางที่ 1	68

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 5.2: เส้นทางเดินรถรางเส้นทางที่ 2	68
ภาพที่ 5.3: เส้นทางเดินรถรางเส้นทางที่ 3	69

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีอัตราการเติบโตและเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจ จัดเป็นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดรายได้อย่างมหาศาลให้กับประเทศ รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาพรวมแล้วยังช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนหรือท้องถิ่นที่เป็นแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวทำให้เกิดความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

ในปี พ.ศ. 2559 ที่ผ่านมา ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวที่มีขีดความสามารถในภายใต้นโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์ (2548) กล่าวว่า การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในสถานที่ท่องเที่ยว ยกย่องคุณภาพชีวิตและเป็นการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนนั้นมีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่นของตนเองทำให้เกิดการอนุรักษ์

จังหวัดแพร่อยู่ในภาคเหนือตอนบนที่มีขีดจำกัดด้านการท่องเที่ยวและมีนโยบายส่งเสริมและพัฒนาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว มาท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่มากขึ้น แล้วยังสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวและให้มีกระแสเงินหมุนเวียนในจังหวัดจังหวัดแพร่เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน ถือได้ว่าเป็นจังหวัดแรกที่เป็นประตูสู่ล้านนาไปสู่จังหวัดอื่น ๆ ของภาคเหนือตอนบนและมีแหล่งสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญน่าสนใจมากมาย ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและประเพณีอันทรงคุณค่าทางด้านจิตใจแก่ชาวจังหวัดแพร่ สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละที่ล้วนมีความหมาย มีตำนานที่บ่งบอกถึงประวัติศาสตร์ของจังหวัดแพร่ เช่น วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร ศาลหลักเมืองแพร่ คู่มือเจ้าหลวงเมืองแพร่ วัดจอมสวรรค์ วัดสระบ่อแก้ว วัดพระธาตุศรีชุม วัดหลวง วัดหัวข่วง บ้านเจ้าหนานไชยวงศ์ คู่มือวิชัยราชา คู่มือโบราณตำนานเมืองแพร่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ บ้านวงศ์บุรี กำแพงและคูเมืองแพร่ และพิพิธภัณฑสถานป่าไม้จังหวัดแพร่แต่ละสถานที่ที่ได้กล่าวมาข้างต้นในปัจจุบันยังไม่ได้รับในการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง จึงทำให้ประชาชนทั่วไปนั้นคิดว่าจังหวัดแพร่ไม่ค่อยมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ผู้วิจัยได้มองเห็นความสำคัญของปัญหานี้ที่จะนำมาพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน

การวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ในด้านการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมจากประชาชนท้องถิ่นที่อาศัยใกล้แหล่งท่องเที่ยว องค์การภาครัฐและเอกชนของจังหวัดแพร่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดแพร่ นอกจากนี้ยังเป็นการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมให้คงอยู่คู่ชุมชนอย่างยั่งยืน และยังให้มีการสืบทอดเจตนารมณ์ที่ดั่งงามเหล่านี้ไปยังเยาวชนและอนุชนคนรุ่นต่อ ๆ ไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

1.2.2 เพื่อศึกษาเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

1.2.3 เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ประกอบด้วยขอบเขตด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะในพื้นที่ชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ประกอบไปด้วย ชุมชนบ้านใหม่ ชุมชนบ้านสระบ่อแก้ว ชุมชนบ้านหัวขวง ชุมชนบ้านศรีชุม ชุมชนบ้านหลวง ชุมชนบ้านพระนอนและชุมชนบ้านทุ่งไธ้

ภาพที่ 1.1: แผนที่แสดงบริเวณชุมชนเขตอำเภอเมืองแพร่

ที่มา: กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดแพร่. (2560). แผนที่แสดงบริเวณชุมชน เขตเมืองแพร่. สืบค้นจาก www.phrae.go.th/info/map-pr.

1.3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้ศึกษาสถานที่แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในชุมชนเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่จะศึกษารูปแบบและแนวทางในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร มีประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1.3.3.1 หน่วยงานภาครัฐกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่เทศบาลเมืองแพร่และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเขตจังหวัดแพร่

1.3.3.2 ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่โรงแรมที่พักร้านอาหารร้านขายของที่ระลึกและรถโดยสารเดินทาง

1.3.3.3 ชุมชนผู้นำชุมชนหมู่บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้วบ้านศรีชุม บ้านหัวข่วงบ้านพระนอนบ้านหลวงและบ้านทุ่งไธสงและชาวบ้านที่อาศัยในเขตอำเภอเมืองแพร่

1.4 นิยามศัพท์

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การปรับปรุงภูมิทัศน์และการบริการต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การท่องเที่ยวเยี่ยมชมศิลปวัฒนธรรม โบราณวัตถุ โบราณสถาน อาคารบ้านเรือน ขนบธรรมเนียมในเขตอำเภอเมืองแพร่

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ศึกษาหาความรู้ ทราบถึงความเข้าใจสิ่งแวดล้อม ชุมชนท้องถิ่นนั้น

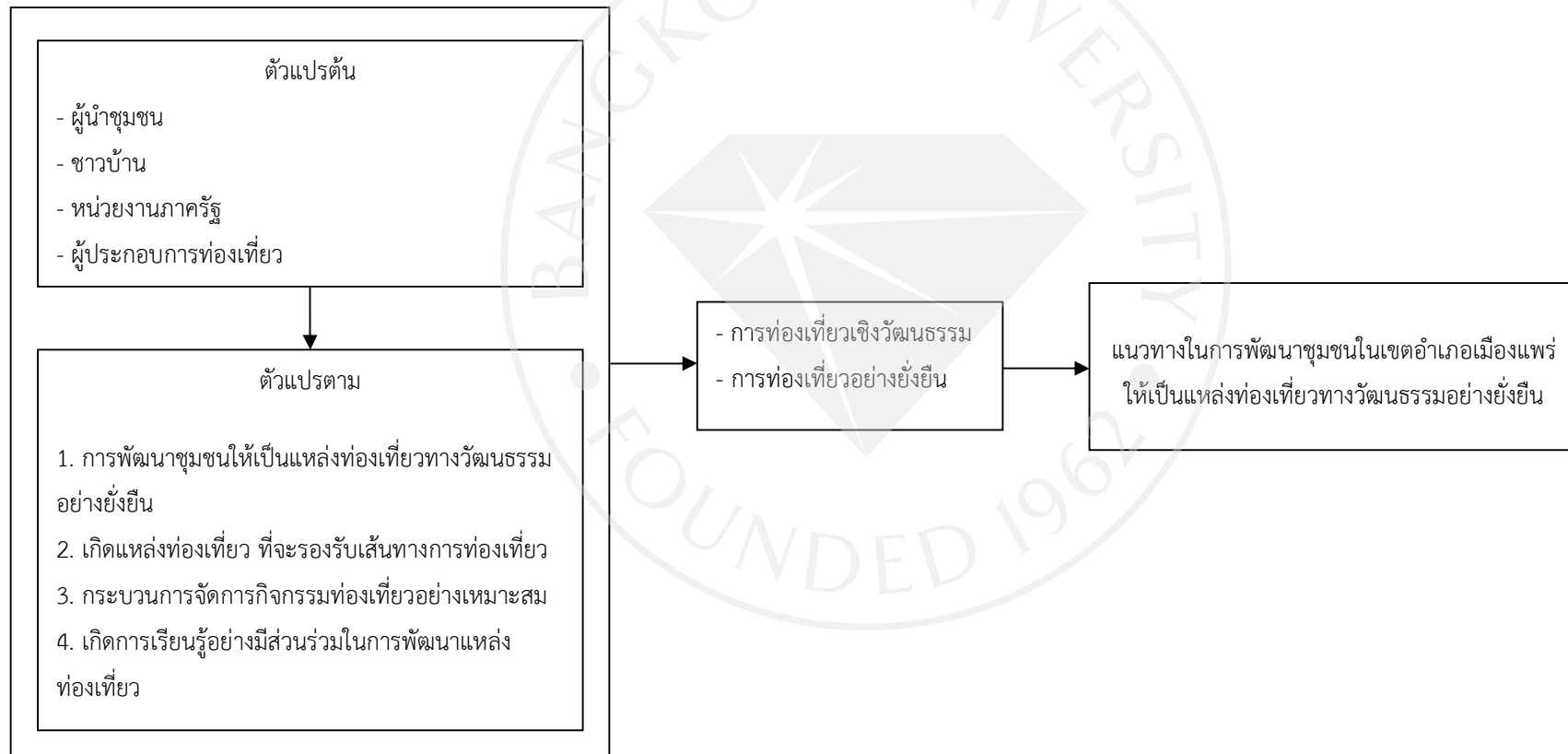
การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง รูปแบบของการพัฒนาให้มีคุณภาพ รู้จักถนอมการใช้เพื่อให้มีอย่างยาวนานจนถึงคนรุ่นหลัง

การพัฒนาชุมชน หมายถึง การพัฒนาปรับเปลี่ยนของชุมชนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยการร่วมมือของประชาชนชุมชนนั้น ๆ

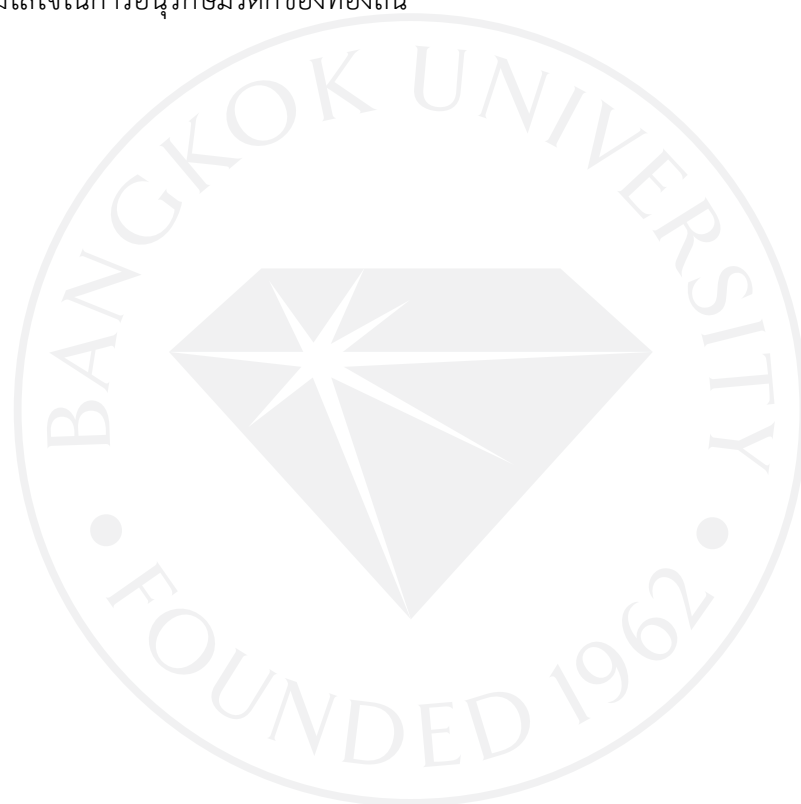
1.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.2: กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมท่องเที่ยวของจังหวัดแพร่ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12
- 2) ประโยชน์ต่อชุมชนสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปปรับใช้เป็นแนวทางในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้
- 3) ประโยชน์ต่อตนเองในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มองเห็นประโยชน์ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ในมรดกของท้องถิ่นที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบ้านเกิดของตนเองยังส่งผลให้เกิดความใส่ใจในการอนุรักษ์มรดกของท้องถิ่น

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน” ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิจัยดังต่อไปนี้

- 2.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่อำเภอเมืองแพร่
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
- 2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่อำเภอเมืองแพร่

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของเมืองแพร่

เมืองแพร่เป็นเมืองที่เก่าแก่เมืองหนึ่งของภาคเหนือ เป็นเมืองเก่าแก่ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานมาตั้งแต่ประมาณพุทธศตวรรษที่ 12 เดิมเมืองนี้เป็นนครรัฐอิสระ จนกระทั่งมีการสถาปนาอาณาจักรล้านนาขึ้น จึงถูกผนวกเป็นเมืองภายใต้การปกครองของอาณาจักรล้านนาจากหลักฐานต่าง ๆ ที่ค้นพบทำให้ทราบว่า เมืองแพร่มีชื่อที่ใช้เรียกกันมาหลายชื่อ เช่น “เมืองพล” เป็นชื่อเก่าแก่ดั้งเดิมที่สุด “เมืองโกศชัย” เป็นชื่อที่ปรากฏในพงศาวดารเชียงใหม่ “เมืองแพล” ตามที่ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชและ “เมืองแพร่” เป็นชื่อที่คนไทยในอาณาจักรสุโขทัยและอยุธยาใช้เรียกเมืองแพล แต่ได้เพี้ยนเสียงเป็น “แพร่” และใช้มาจนถึงปัจจุบัน

2.1.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับ จังหวัดพะเยาและน่าน

ทิศตะวันออก ติดกับ จังหวัดน่าน

ทิศตะวันตก ติดกับ จังหวัดลำปาง

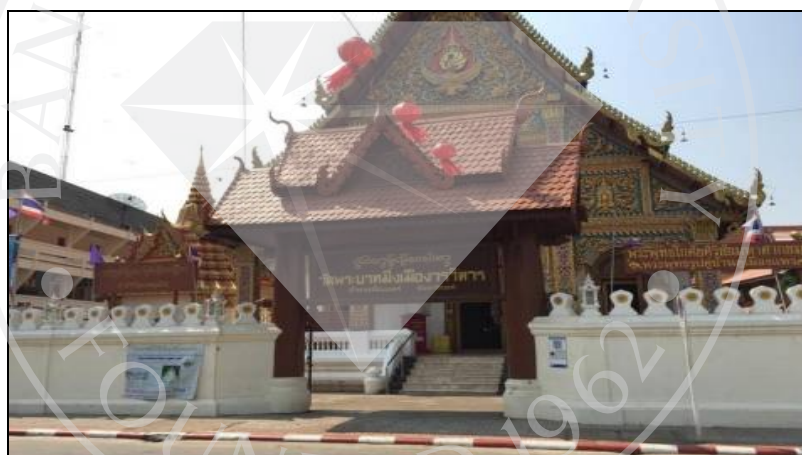
ทิศใต้ ติดกับ จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดสุโขทัย

2.1.3 สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ

- วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร

ตั้งอยู่บนถนนเจริญเมือง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เมื่อก่อนนั้นเป็นวัดราษฎร์ต่อมาในปี พ.ศ. 2498 ได้ยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ประเภทวรวิหาร วัดพระบาทมิ่งเมืองมาจากสอง วัดรวมกันคือ วัดพระบาทและวัดมิ่งเมือง ซึ่งอยู่ห่างกันมีเพียงถนนกั้นอยู่ ปัจจุบันวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธโกศยศิรีชัยมหาศากยมุนี (ดังในภาพที่ 2.2) พระคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดแพร่และมีพระเจดีย์มิ่งเมือง ซึ่งเป็นเจดีย์เก่าแก่ มีรอยพระพุทธบาทจำลองอยู่ภายใน วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหารเป็นพระอารามหลวงแห่งเดียวในจังหวัดแพร่ (ดังในภาพที่ 2.1) จัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวแพร่

ภาพที่ 2.1: บริเวณด้านหน้าวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร

ภาพที่ 2.2: พระพุทธโกศยศิรีชัยมหาศากยมุนี

- คຸ່ມเจ้าหลวงเมืองแพะ

คຸ່มเจ้าหลวงเมืองแพะตั้งอยู่บนถนนคຸ່มเดิม อยู่ตรงข้ามโรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพะ มีอาณาเขตคຸ່มเจ้าหลวง สร้างขึ้นก่อนสมัยเจ็วปลันเมืองแพะประมาณ 100 ปี หลังจากเจ้าหลวงเมืองแพะ (เจ้าหลวงพิริยเทพวงศ์) ได้ลี้ภัยไปอยู่เมืองหลวงพระบางแล้ว คຸ່มเจ้าหลวงเมืองแพะได้กลายเป็นที่ตั้งของกองทหารม้าที่ทางกรุงเทพฯ ได้ส่งมารักษาความสงบเรียบร้อยในเมืองแพะอยู่ระยะหนึ่ง คຸ່มเจ้าหลวงเป็นสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 5 ยุคต้น ซึ่งรูปทรงเป็นสถาปัตยกรรมไทยผสมยุโรป หรือทรงขนมปังขิง มีความหรูหรา สง่างามและโอโงะมาก (ดังในภาพที่ 2.3) สร้างโดยฝีมือช่างชาวจีน และช่างพื้นบ้าน ได้ถุ่อาคารมีห้องสำหรับควบคุมข้าทาสของเจ้าหลวงที่กระทำผิดวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2547 จังหวัดแพะได้มอบคຸ່มเจ้าหลวงเมืองแพะให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพะเป็นผู้ดูแล เพื่อเปิดเป็นพิพิธภัณฑ์เมืองแพะ “คຸ່มเจ้าหลวง” ให้ประชาชนได้เข้าไปเยี่ยมชมและศึกษาประวัติ เรื่องราวในอดีตของจังหวัดแพะ ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพะได้ทำการปรับปรุงภายใน พิพิธภัณฑ์เมืองแพะ และตกแต่งภูมิทัศน์โดยรอบให้สวยงาม

ภาพที่ 2.3: ตัวอาคารสถาปัตยกรรมคຸ່มเจ้าหลวง

- คຸ່ມวิชัยราชา คຸ່มโบราณตำนานเมืองแพร์

คຸ່มหลังนี้สร้างขึ้นโดยเจ้าหนานขัติหรือพระวิชัยราชา ก่อนปี พ.ศ. 2440 เพราะมีบันทึกว่า ในเหตุการณ์เงี้ยวปล้นเมืองแพร์ในวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2445 พระวิชัยราชาได้นำเอาข้าราชการ คนไทยภาคกลาง 3 คนไปหลบหนีจากการไล่สังหารของกลุ่มเงี้ยวบริเวณบนเพดานคຸ່ม ทำให้ครั้งนั้น เจ้าหนานขัติได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์จากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้เป็น พระวิชัยราชา ต่อมาคຸ່มหลังนี้ได้ตกทอดสู่บุตรชาย คือ เจ้าวงศ์ แสนสิริพันธ์ มีอาชีพเกี่ยวกับการ สัมปทานป่าไม้และเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนแรกของจังหวัดแพร์ บ้านหลังนี้เป็นอาคาร 2 ชั้น ทาด้วยสีครีม เขียว สร้างขึ้นด้วยสถาปัตยกรรมขนมปังขิง เป็นไม้สักทั้งหลังโดยมีการประดับประดา ลายฉลุ หลังคาทรงมะนิลา มุงด้วยไม้แป้นเกล็ด (ดังในภาพที่ 2.4 และภาพที่ 2.5)

ภาพที่ 2.4: บริเวณป้ายด้านหน้าคຸ່มวิชัยราชา

ภาพที่ 2.5: สถาปัตยกรรมของคຸ່มวิชัยราชา

- วัดจอมสวรรค์

สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ราวปี พ.ศ. 2443-2455 จองนันตา คหบดีชาวไทใหญ่ที่เข้ามาค้าขายในเมืองแพร่ได้รวบรวมชาวไทใหญ่ช่วยกันก่อสร้างศาสนสถาน มีลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นแบบพม่าคือ สร้างด้วยไม้สักตกแต่งด้วยการฉลุลาย ประดับกระจกสี (ดังในภาพที่ 2.6 และภาพที่ 2.7) ภายในวัดประดิษฐานหลวงพ่อบ้าน คือพระพุทธรูปที่สานด้วยไม้ไผ่แล้วลงรักปิดทอง

ภาพที่ 2.6: บริเวณด้านหน้าทางเข้าของวัดจอมสวรรค์

ภาพที่ 2.7: บริเวณด้านข้างของสถาปัตยกรรมวัดจอมสวรรค์

- วัดหัวข่วง

ตั้งอยู่บนถนนคำแสน ใกล้กับประตูยั้งมา สร้างมาประมาณ 1,208 ปี เป็นพระธาตุที่มีสิ่ง
ลึกลับมหัศจรรย์เกิดขึ้น โดยปรากฏมีดวงแก้วออกมาจากยอดพระธาตุเจดีย์ส่องแสงสว่าง มีขนาดเป็น
ลูกทรงกลมคล้ายผลส้ม ได้เปล่งรัศมีสอดใส่สีส้มแกมสีเขียวมรกตตั้งสี่พระจันทร์ วัดหัวข่วงเป็นวัดที่มี
พระธาตุใหญ่ที่สุดในเมืองแพร่ พระธาตุเจดีย์วัดหัวข่วงมีลักษณะแบบเจดีย์ล้านนา (ตั้งในภาพที่ 2.8)
ศิลปกรรมของพระอุโบสถวัดหัวข่วงเป็นพระอุโบสถแบบล้านนาเช่นเดียวกัน (ตั้งในภาพที่ 2.9)

ภาพที่ 2.8: พระอุโบสถวัดหัวข่วงและด้านหลังโบสถ์คือพระธาตุเจดีย์วัดหัวข่วง

ภาพที่ 2.9: บริเวณป้ายด้านหน้าวัดหัวข่วง

- บ้านวงศ์บุรี

ตั้งอยู่บนถนนคำลือ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เป็นบ้านของเจ้าพรหมสุนันตา วงศ์บุรี ผู้สืบเชื้อสายมาจากอดีตเจ้าเมืองแพร่ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2440 เป็นบ้านแบบยุโรปประยุกต์หลังคาสูงทรงปั้นหยา 2 ชั้น ฐานก่ออิฐถือปูนมีลวดลายแกะสลักประดับตัวบ้านอยู่ทั่วไป (ตั้งในภาพที่ 2.10) ภายในบ้านตกแต่งด้วยสิ่งของเครื่องใช้เก่าแก่ของต้นตระกูลที่ถ่ายทอดกันมาหลายชั่วอายุ (ตั้งในภาพที่ 2.11)

ภาพที่ 2.10: บริเวณด้านหน้าของบ้านวงศ์บุรี

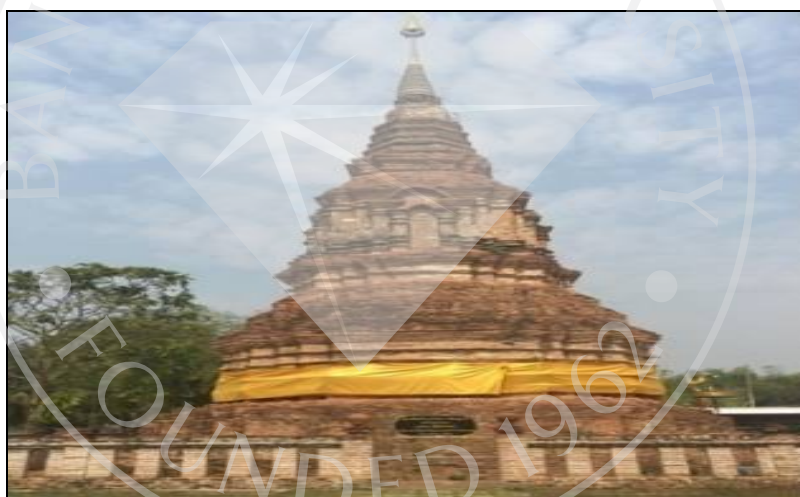
ภาพที่ 2.11: บริเวณห้องโถงบ้านวงศ์บุรี

- วัดศรีชุม

วัดศรีชุม สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.1322 โดยอุปราชเมืองสุโขทัย ซึ่งเสด็จมาสร้างเจดีย์ช่อแฮ (พระธาตุช่อแฮ) ตอนที่ทรงมาพำนักที่คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่และทรงเห็นทำเลทิศตะวันตกของคุ้มมีซากเจดีย์เก่า สถานที่ที่ร่มรื่นเหมาะที่จะสร้างพุทธสถานให้คณะสงฆ์บำเพ็ญวิปัสสนา จึงพร้อมใจกับเจ้าเมืองแพร่บูรณะวัดขึ้นตามลักษณะวัดสมัยสุโขทัย โดยใช้ช่างฝีมือดีจากเมืองพางค์หรือเมืองเชียงแสน และขนานนามว่า วัดศรีชุม มีงานฉลอง 7 วัน 7 คืน พร้อมทั้งโรงทาน ไร่สีมูมเมืองและมีเจ้าผู้ครองนครสุโขทัยและเมืองเชียงแสนนำพุทธรูปสำริดมาถวาย ในอดีตวัดศรีชุมเป็นวัดที่มีชื่อเสียงมาก ในด้านการศึกษาวิปัสสนาธุระและคันถธุระ เนื่องจากอดีตเจ้าอาวาสก็เป็นผู้ที่เคร่งครัดด้านธรรมวินัย และมีความสามารถด้านการศึกษาทั่วไปอย่างยิ่ง วัดศรีชุมนับว่าเป็นวัดที่มีความสำคัญทางศาสนา

ภาพที่ 2.12: พระธาตุวัดศรีชุม

- วัดหลวง

สร้างเมื่อ พ.ศ. 1372 ทางกรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนให้เป็นโบราณสถานของชาติที่มีอายุเก่าแก่นับพันปี สภาพปัจจุบันของวัดยังสมบูรณ์มาก วิหารด้านในมีพระเจ้าแสนหลวง พระพุทธรูปขนาดใหญ่ประทับนั่งสมาธิ สร้างโดยศิลปะล้านนาผสมกับสุโขทัย สภาพวิหารหลวงอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ด้านหลังของวิหารเป็นที่ตั้งของพระธาตุหลวงไชยช้างค้ำ (ดังในภาพที่ 2.13) เป็นที่ประดิษฐานที่นำมาจากเมืองหงสาวดีวัดหลวงมีประตูดุวัดที่เก่าแก่ เรียกว่า ประตูโขง ใช้เป็นที่ประดิษฐานรูปปั้นของเจ้าเมืองแพร่ (ดังในภาพที่ 2.14)

ภาพที่ 2.13: พระธาตุหลวงไชยช้างค้ำ

ภาพที่ 2.14: ซุ้มประตูโขง

- วัดพงษ์สุนันท์

สร้างเมื่อ พ.ศ. 2472 แต่เดิมเรียกว่า วัดปงสนุก มีวัดร้างอยู่ป็นนี้แผ่จากวัดไปถึงเขตบ้านพ้อมา แม่เกียง วังซ้าย อยู่ทางทิศตะวันออก บริเวณด้านใต้ของวัดมีสระลึกเล่าว่ามีเต้าน้อยองค์อยู่ แม่คำปวนเป็นชาวหงสาวดีมีความประสงค์อยากได้เต้าน้อย จึงลงสระไปหา แต่ก็ประสบอุบัติเหตุจมน้ำตาย เพื่อนของแม่นางจึงสร้างเจดีย์ขนาดเล็กไว้และสร้างเต่า 4 ตัว ประดิษฐานรอบเจดีย์ ต่อมาพ่อเจ้าบุรีศรีปัญญาได้สร้างวิหารขึ้น โดยใช้หญ้าคามุงหลังคา เพราะสมัยก่อนบ้านเมืองยังไม่เจริญและ

ต่อมาเกิดอัคคีภัย เกิดจากจุดเทียนบูชาพระทิ้งไว้ พระยาบุรีรัตน์ จึงบูรณปฏิสังขรณ์วัดต่อ เพื่อใช้ในการทำสังฆกรรมได้ ต่อมาในปี พ.ศ. 2472 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น วัดพงษ์สุนันท์ และได้รับปฏิสังขรณ์จากเจ้าไข่มุกและเจ้าทองดั่ง วงษ์บุรี ภายในอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย ชื่อว่าพระเจ้าแสนสุข มีอายุราว 568 ปี เสนาสนะภายในบริเวณวัด มีพระนอนสีทองอร่าม (ดังในภาพที่ 2.15) ซุ้มประตุมงคล 19 ยอดและเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ (ดังในภาพที่ 2.16) พระพุทธรูปเก่าแก่ และวัตถุมงคลต่าง ๆ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้มากราบสักการบูชา

ภาพที่ 2.15: พระนอนองค์ใหญ่สีทองอร่าม

ภาพที่ 2.16: เจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

- วัดพระนอน

สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1417 วัดพระนอนเป็นวัดที่เก่าแก่อีกวัดหนึ่ง ซึ่งตั้งอยู่ภายในกำแพงเมืองเก่าของเมืองแพร่ แต่เดิมนั้นวัดนี้มีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ คือพระนอน (ดังในภาพที่ 2.18) ซึ่งองค์จริงนั้นเป็นหินยาวขนาด 6 ศอก เจ้าปู่ท้าวคำ ซึ่งเป็นเจ้าพระยาชัยชนะสงคราม เห็นว่าไม่ปลอดภัย จึงให้สร้างพระนอนองค์ใหญ่ครอบองค์เดิมไว้ วัดพระนอนภายในวัดมีอุโบสถที่สวยงามเป็นสถาปัตยกรรมผสมผสานระหว่างเชียงแสน สุโขทัยและอยุธยาตอนปลายที่ผสมผสานกันอย่างกลมกลืน (ดังในภาพที่ 2.17)

ภาพที่ 2.17: บริเวณด้านหน้าอุโบสถ

ภาพที่ 2.18: พระพุทธรูปปางไสยาสน์

- พิพิธภัณฑ์ป่าไม้เมืองแพร่

พิพิธภัณฑ์การป่าไม้ ตั้งอยู่ภายในบริเวณศูนย์ฝึกรูปทรงที่ 1 แพร่ ประกอบด้วยอาคาร 3 หลัง เดิมเป็นอาคารของบริษัทอีสต์เอเชียติก ประเทศเดนมาร์ก ซึ่งได้รับสัมปทานทำไม้สักในจังหวัดแพร่ในปี พ.ศ. 2449 เมื่อหมดสัมปทานจึงได้มอบอาคารทั้ง 3 หลัง ให้กับรัฐบาลไทยและกรมป่าไม้ได้มีการจัดตั้งสถานที่แห่งนี้เป็นกองโรงเรียนป่าไม้ขึ้นในปี พ.ศ. 2479

ภาพที่ 2.19: บริเวณด้านรอบอาคารพิพิธภัณฑ์ป่าไม้เมืองแพร่

- ศาลหลักเมืองแพร่

ศาลหลักเมืองแพร่ แต่เดิมเรียกสะดือเมือง ตั้งอยู่บนถนนคุ้มเดิม ข้างโรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่และเยื้องจวนผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ เป็นศาลหลักเมืองที่สวยงาม สร้างด้วยศิลปะแบบล้านนา ลงรักปิดทอง ประกอบด้วยเสาไม้สักขนาดใหญ่ ฝังในผนังปูนอย่างกลมกลืนทั้งสี่มุมเมือง (ดังในภาพที่ 2.20 และภาพที่ 2.21) เป็นสถานที่เคารพศรัทธาและคนต่างจังหวัดที่มาอาศัยหรือทำงานที่จังหวัดแพร่

ภาพที่ 2.20: บริเวณทางเข้าศาลหลักเมืองแพร่

ภาพที่ 2.21: หลักศิลาจารึกเก่าแก่

- วัดสระป่อแก้ว

สร้างขึ้นสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2419 เป็นวัดที่มีความน่าสนใจคือ เป็นวัดที่มีศิลปะการก่อสร้างแบบพม่าและมีพระธาตุกู่ทองคำประดิษฐานอยู่ (ภาพที่ 2.22) เป็นที่เคารพศรัทธาของชาวบ้านวัดนี้สร้างขึ้นเพื่อปฏิบัติกิจทางศาสนา ประวัติความเป็นมามีชาวพม่า 3 เผ่า คือ เผ่าพม่า เผ่าต่อสู้อ์และเผ่าไทยใหญ่ โบราณสถานและโบราณวัตถุที่สำคัญในวัดประกอบด้วย วิหารเป็นลักษณะศิลปะแบบพม่า (ดังในภาพที่ 2.21) เช่นเดียวกับวัดจอมสวรรค์ พระพุทธรูปที่ประดิษฐานในวัดนี้เป็นพระพุทธรูปที่นำมาจากเมืองมันตะเลย์ ประเทศพม่า เป็นหินอ่อนก้อนเดียวจำลองจากพระมหาอัญมณีฉลุในเครื่องทรงแกะสลักด้วยฝีมือละเอียดและมีความประณีตมาก ปิดทองทั้งองค์ยกเว้น

พระพักตร์ เนื่องจากองค์พระพุทธรูปจะปิดทองหนามาร องค์พระจึงนิยมชาวบ้านเรียกว่า พระเจ้า
เนื้อนิ่ม ทุกเช้าเวลาตี 4 จะต้องมีการสรงพระพักตร์พระพุทธรูปด้วยน้ำหอม

ภาพที่ 2.22: วิหารวัดสระบ่อแก้ว

ภาพที่ 2.23: พระธาตุกู่ทองคำ

- พิพิธภัณฑ์เสรีไทยแพร่

พิพิธภัณฑ์เสรีไทยแพร่ ตั้งอยู่ด้านหลังโรงแรมภราดร ถนนยันตรกิจโกศล อำเภอเมือง
จังหวัดแพร่ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2550 โดยนายภุชงค์ กันทาธรรม บุตรชายของนายทอง กันทาธรรม
อดีตหัวหน้าเสรีไทยสายแพร่ เพื่อเป็นการแสดงความเคารพต่อบรรพบุรุษ ผู้กล้าหาญของเมืองแพร่
และแสดงเรื่องราวสำคัญในอดีตที่สำคัญของชาวแพร่ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ การเสียดสละที่ยิ่งใหญ่
เพื่อชาติ แสดงถึงความสมัครสมานสามัคคี ความร่วมมือที่มีต่อประเทศชาติ

ภาพที่ 2.24: บริเวณด้านนอกของพิพิธภัณฑสถานสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 2.25: ภายในบริเวณพิพิธภัณฑสถานสุราษฎร์ธานี

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: W.T.O) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (ไม่มากกว่า 1 ปี ติดต่อกัน) เดินทางด้วยความสมัครใจเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ติดต่อธุรกิจแต่ไม่ใช่เป็นการที่จะไปทำสิ่งอื่นใดนอกจากการท่องเที่ยว ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นการเดินทางที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขคือ

- 1) จากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งแบบชั่วคราว
- 2) ไปด้วยความเต็มใจ

3) ไปจุดเป้าหมายได้ก็ตาม โดยไม่หวังผลประโยชน์ของการหารายได้

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2546) การท่องเที่ยว หมายถึง “การเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่า การเดินทางนั้นเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง”

ไพฑูริย์ พงศบุตร และวิลาสวงศ์ พงศบุตร (2542) การท่องเที่ยวหมายถึง การเดินทางจากท้องถิ่นเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องถิ่นอื่นเป็นการชั่วคราว

สรุปได้ว่าเป็นการเดินทางของมนุษย์จากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งหรือการพำนักอาศัยถิ่นอาศัยสถานที่อื่นชั่วคราว

2.2.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

Douglas Foster ได้เขียนไว้ในหนังสือ “Travel and Tourism Management” ได้แบ่งการเดินทางมีลักษณะ 9 อย่างดังนี้

1) เพื่อพักผ่อนในวันหยุด (Holiday-Mass Popular Individual) เป็นการเดินทางในวันหยุดเพื่อพักผ่อนโดยไม่ทำอะไร เป็นการขจัดความเมื่อยล้าทางร่างกายและจิตใจจากการทำงานที่ผ่านมาให้หมดไปและเรียกพลังกลับคืนมา สำหรับเริ่มต้นทำงานในวันใหม่ เช่น ไปเที่ยวทะเล ตกปลา เป็นต้น

2) เพื่อวัฒนธรรมและศาสนา (Cultural Religion) คือ การท่องเที่ยวในลักษณะของการเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีและศาสนาของประเทศต่าง ๆ ที่สนใจ เช่น ชมศิลปะในหอศิลป์ชมการแสดงดนตรีของประเทศต่าง ๆ ไหว้พระสักการะตามวัดต่าง ๆ

3) เพื่อการศึกษา (Education) เป็นการเดินทางเพื่อทำการวิจัยหรือสอนหนังสือ หรือเข้าศึกษาหรือดูงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมักจะพักอยู่ในประเทศนั้นเป็นเวลานานนับเดือน เช่น ไปทำการวิจัยด้านสังคมวิทยาที่ประเทศจีน ไปดูงานที่ยุโรป ไปบรรยายวิชาการท่องเที่ยวที่ประเทศสิงคโปร์ ไปฝึกอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับวิชาการโรงแรมที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

4) เพื่อการกีฬาและความบันเทิง (Sport and Recreation) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมการแข่งขันกีฬาหรือเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาหรือเล่นกีฬาในท้องถิ่นนั้น เช่น การชมการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเขต การไปเล่นสกีในช่วงฤดูหนาว เป็นต้นหรือเป็นการเดินทางเพื่อความสนุกบันเทิงใจ เช่น การเปลี่ยนบรรยากาศไปยังสถานที่อากาศสดชื่น เยียบสงบ การชมวิทิวทัศน์ที่สวยงาม การไปชมการแสดงละครเวที เป็นต้น

5) การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ (Historical and Special Interests) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสขณาสัย หอศิลป์พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติครั้งที่ 2

6) เพื่องานอดิเรก (Hobbies) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อทำงานอดิเรก เช่น วาดรูปน้ำตก การเขียนหนังสือ การแต่งเพลง

7) เพื่อเยี่ยมญาติมิตร (Visiting Friend/ Relation) เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติมิตรอันเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพให้กระชับยิ่งขึ้น เช่น ไปเยี่ยมเพื่อนที่ประเทศเบลเยียมไปเยี่ยมลูกที่ประเทศอิตาลี

8) เพื่อธุรกิจ (Business) ในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา แคนาดาและสหราชอาณาจักร ประชากรมักจะเดินทางเพื่อธุรกิจเป็นวัตถุประสงค์หลักจึงเปรียบเสมือนว่าธุรกิจกับการเดินทางต้องอยู่คู่กันเสมอการท่องเที่ยวเพื่อจุดประสงค์ทางธุรกิจมี 2 แบบ คือ

8.1) การเดินทางเพื่อธุรกิจทั่วไป (Regular Business Travel) คือ การไปติดต่อประสานงานหรือเซ็นสัญญากับบริษัทอื่น โดยอาจมีระยะเวลาในการหยุดพักผ่อน 2-3 วัน แทรกอยู่ในการเดินทางนั้น เช่น บริษัทแม่ต้องไปตรวจงานบริษัทลูกที่กระจายอยู่ตามแต่ละประเทศ การเซ็นสัญญาของเครือในโรงแรม

8.2) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมนานาชาติ เพื่อเป็นรางวัลและการท่องเที่ยวเพื่อจัดนิทรรศการนานาชาติ (Meeting, Incentive, Conference/ Convention/ Congress and Exhibition: MICE) การท่องเที่ยวในรูปแบบ MICE กำลังได้รับความสนใจทั้งจากภาครัฐและเอกชนทั่วโลก โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้อย่างจริงจัง เนื่องจากเห็นความสำคัญถึงภาพลักษณ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว คือ ผู้ที่เดินทางมาในลักษณะดังกล่าวมักเป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงและมีความสามารถในการใช้จ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป

9) เพื่อประชุมสัมมนา (Conference Congress) โดยเข้าร่วมการประชุมสัมมนา โดยปกติการจัดรายการประชุมสัมมนาผู้จัดมักมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อย 1 ครั้ง ทำให้ผู้เข้าร่วมเป็นนักท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ จังหวัดไหนที่มีนักท่องเที่ยวนิยมมักจะได้รับเลือกให้เป็นที่ประชุมสัมมนา เช่น จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นต้น

2.2.3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้อธิบายองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบของการท่องเที่ยวว่าการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้านคือ

1) ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) เป็นทรัพยากรที่สำคัญโดยมีการแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม

2) บริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) เป็นการบริการที่รองรับให้เกิดความสะดวกสบายและความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้าที่ระลึก แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรมและบริการอื่น ๆ

3) การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) เป็นการท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อกิจกรรมอื่น ๆ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.3.1 ความหมายการพัฒนาการท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2542) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง “การดำเนินงานที่จะให้การท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวซึ่งอาจแบ่งได้เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบริการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยว”

มนัส สุวรรณ (2538) กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวคือ “การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้ประสบผลสำเร็จมีสิ่งที่จะต้องนำมาประเมินประกอบการตัดสินใจในการพัฒนาได้แก่ ความปรารถนาของผู้ท่องเที่ยว ความสามารถที่จะได้รับของพื้นที่ประกอบด้วยความสามารถที่จะได้รับเชิงกายภาพ ความสามารถที่จะได้รับเชิงสังคมและความสามารถที่จะได้รับเชิงนิเวศวิทยา”

นิคม จารุมณี (2536) กล่าวถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้ว่า “การที่จะสร้างหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่ที่ไม่สนใจให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ แต่ต้องคำนึงถึงจุดสำคัญในด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติทั้งในแง่กายภาพหรือภูมิภาค ตำแหน่งที่ตั้งหรือชื่อเสียงของสถานที่ที่กระจายไปสู่โลกภายนอก”

สรุปได้ว่า ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ประสบผลสำเร็จนั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่น การบริการการเข้าถึงและชื่อเสียงของสถานที่ที่กระจายไปสู่โลกภายนอกได้

2.3.2 ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ได้กล่าวถึง การวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงให้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังเป็นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีสภาพดีอยู่แล้วให้ดีขึ้นกว่าเดิมด้วยจึงต้องมีขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ดังนี้

- 1) ขั้นตอนการจัดสรรแบ่งเขตพื้นที่ในทรัพยากรท่องเที่ยว
- 2) ขั้นตอนการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในแต่ละเขต
- 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมเสริมในทรัพยากรท่องเที่ยว
- 4) ขั้นตอนประเมินขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละเขตพื้นที่
- 5) ขั้นตอนให้การศึกษาถึงผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยว ในแต่ละเขตพื้นที่ของทรัพยากรท่องเที่ยว
- 6) ขั้นตอนการจัดให้มีข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวต้องการรู้
- 7) ขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวให้เพียงพอ

มานพ พงศทัต (2545) ได้กล่าวว่า “การวางแผนนั้นเป็นการเตรียมการเดินทางสู่ออนาคตบนเส้นทางที่เห็นพ้องต้องกันว่าดีที่สุด มีความเหมาะสมที่สุดกับทรัพยากร เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม งบประมาณที่มีอยู่โดยวิธีการที่อาจเรียกได้ว่าเป็นการศึกษาอดีตเรียนรู้ปัจจุบันเพื่อสร้างอนาคต”

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.4.1 ความหมายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Valene Smith (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2539) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ดังนี้ การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรม (Cultural Tourism) คือ “การท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสและเข้าร่วมการใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมเก่า ๆ เพื่อให้เข้าถึงการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตน”

พลอยศิริ โปราณานนท์ (2539) ได้กล่าวถึง “การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นการทำให้นักท่องเที่ยวได้มองเห็นถึงความหลากหลายทางชีวภาพและมิติทางวัฒนธรรมแหล่งท่องเที่ยว”

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ (2540) ได้กล่าว “การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ว่า เป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และวิถีชีวิตผู้คนหรือสามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมคือ การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเอง อย่างเข้าใจเกี่ยวพันของสิ่งต่าง ๆ ในโลกที่ความเกี่ยวโยงพึ่งพาไม่สามารถแยกออกจากกันได้”

2.4.2 ลักษณะและองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เพียงกานต์ นามวงศ์ (2552) กล่าวถึงลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญอยู่ 9 ประการดังนี้ คือ

- 1) การท่องเที่ยวให้ความสำคัญในเชิงศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ไว้เพื่อเยาวชนรุ่นหลัง
- 2) การท่องเที่ยวที่มีลักษณะอย่างยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็เชิงเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด
- 3) การท่องเที่ยวที่ศึกษาความแตกต่างเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวในลักษณะต้องการศึกษาวิถีชีวิตท้องถิ่นในแง่สังคม และวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย
- 4) การท่องเที่ยวโดยที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนโดยยึดหลักการอนุรักษ์
- 5) การท่องเที่ยวที่มีลักษณะให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสามารถที่จะสร้างงาน สร้างโอกาสให้แก่ชาวบ้านได้
- 6) การท่องเที่ยวโดยยึดถึงการอนุรักษ์อย่างจริงจัง มีการตลาดที่เน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี สิ่งแวดล้อมเพื่อสานต่อถึงเยาวชนรุ่นต่อไป

7) การท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าทางจิตใจและประสบการณ์ที่ได้รับทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีกหรือบอกต่อกับคนอื่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมท่องเที่ยวตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8) การท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถรองรับของพื้นที่และความสะอาดของพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่าต้องไม่เกินขีดความสามารถรับรองของพื้นที่ในทุก ๆ ด้านและต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึงสม่ำเสมอ

9) การท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวดเพื่อให้นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจในการมาท่องเที่ยว

10) การท่องเที่ยวที่เน้นถึงความปลอดภัย ความเอาใจใส่แก่นักท่องเที่ยวเป็นหลัก

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.5.1 ความหมายการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2538) ได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่า หมายถึงการท่องเที่ยว “รวมถึงการจัดบริการอื่น ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดย 1) ต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว 2) ต้องตระหนักดีต่อการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว 3) ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว 4) ต้องขึ้นาภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ”

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวแบบอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าหมายถึง “การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพราะสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว ให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลายและธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมออย่างพอเพียง แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมที่สุดอย่างยั่งยืนยาว”

Buckley (1993, p. 29) กล่าวว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง “การท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาและการทำนุบำรุงรักษา ทั้งด้านกิจกรรมและกระบวนการภายใต้บริบทของชุมชนและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสถาพรของระดับคุณค่าและไม่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อสภาพทางกายภาพและการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต”

2.5.2 หลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

องค์การการท่องเที่ยวโลก WTO (2531) ได้กำหนดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ว่าลักษณะของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น “ได้รับการคาดหมายให้นำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมด ด้วยวิถีทางที่ตอบสนองต่อความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสุนทรียะในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งบูรณภาพทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อชีวิต”

อุซาวดี พูลพิพัฒน์ (2545) ได้ให้หลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีหลักการดังนี้

1) การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียง (Using Resource Sustainable) ทั้งในส่วนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากและเน้นการทำธุรกิจในระยะยาว

2) การลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและการลดของเสีย (Reducing Over-Consumption and Waste) จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาวและเป็นการเพิ่มคุณภาพการท่องเที่ยวอีกด้วย

3) การรักษาและการส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ (Maintaining Diversity) สังคมและวัฒนธรรมจะช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต

4) การประสานงานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) เข้ากรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่นและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมจะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยว

5) การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมในท้องถิ่น (Supporting Local Economic) โดยคำนึงถึงราคาและพัฒนาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย

6) เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (Involving Local Communities) ในด้านการจัดการผลตอบแทนของประชาชนและสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและการจัดการการท่องเที่ยว

7) การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Consulting Stakeholders and the Public) เพื่อลดข้อขัดแย้งและร่วมแก้ปัญหา

8) เป็นการฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืน แก่บุคลากรท้องถิ่นทุก ๆ ระดับเพื่อยกระดับการบริการท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ

9) ข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้กับนักท่องเที่ยว โดยมุ่งสร้างความเข้าใจในการเคารพต่อธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) อีกทั้งเป็นการช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง

10) การวิจัยและติดตามผล (Undertaking Research) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่แนวทางในการแก้ไขที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.6.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

เสนห์ จามริก (2527, หน้า 22) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า “ไม่ได้หมายความว่าเพียงการดึงประชาชนเข้ามาร่วมกิจกรรมตามที่นักวิชาการหรือองค์กรพัฒนาตั้งขึ้น แท้จริงแล้วต้องให้ชุมชนมีกิจกรรมและวิธีดำเนินการของเขาเองในชุมชน”

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์ (2527) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง “การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกสังคมในการมีส่วนร่วมประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการ กำหนดชีวิตของตนเป็นของตนเอง” นอกจากนี้การพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องยึดแนวทางปฏิบัติ 3 ประการ ได้แก่

- 1) ต้องถือว่าชาวบ้านเป็นหลักในการแก้ปัญหา องค์กรภายนอกช่วยส่งเสริมเท่านั้น
- 2) กิจกรรมการพัฒนาต้องเริ่มจากพื้นฐานของชุมชนคือ วิถีชีวิตที่ดำรงอยู่ในชุมชนทั้งในอดีตและปัจจุบัน การยึดเหนี่ยวกิจกรรมการพัฒนาซึ่งกำหนดตามกรอบความคิดของคนภายนอก จะไม่นำไปสู่การมีส่วนร่วมที่แท้จริงแล้ว ยังเป็นการทำลายศักยภาพการแก้ปัญหาของชุมชน สร้างความมั่นใจในตนเอง
- 3) ปัญหาบางอย่างระดับการรับรู้ของชุมชน อาจมีข้อจำกัดการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงครอบคลุมถึงการกระจายสื่อสารข้อมูลข่าวสารไปสู่ในการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางด้าน การรับรู้ของประชาชน

2.6.2 ลักษณะการมีส่วนร่วม

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (ม.ป.ป. อ่างใน สุนันทา จันทวารา, 2545) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ว่าชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการหรือการพัฒนา เพราะทุกคนในชุมชนเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผลประโยชน์ (Stakeholder) จึงควรจัดตั้งคณะทำงานซึ่งจะต้องพิจารณาของเขต บทบาท หน้าที่ พันธะ ภารกิจของกลุ่มตามกฎหมายภายใต้องค์กรปกครองท้องถิ่นและการทำงานอย่างไรให้สอดคล้องกัน ซึ่งสามารถจัดการได้ดังนี้

- 1) ร่วมพิจารณากิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งต้องได้รับการยอมรับของประชาชนในพื้นที่ และแต่ละกิจกรรมต้องไม่เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อม ประเพณี สังคมและวัฒนธรรมสามารถรักษาความเป็นอัตลักษณ์ไว้ได้
 - 2) ร่วมกันกำหนดแผนงานและกฎระเบียบ ซึ่งคณะทำงานในท้องถิ่นต้องมีการประชุมร่วมกัน วางแผนการตลาด แผนปฏิบัติการ แผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและร่วมพิจารณากฎระเบียบในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวด้วย
 - 3) ร่วมบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมต่อการจัดการนี้นับได้ว่าองค์กรท้องถิ่นอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสียต่อพื้นที่ เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมการเข้าพื้นที่ จำหน่ายสินค้าหรือบุคคลในท้องถิ่นมีอาชีพเป็นลูกหาบเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นต้น
 - 4) ร่วมประเมินผลและแก้ไขปัญหาเพื่อให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพและมาตรฐานอย่างยั่งยืน ผู้รับผิดชอบจัดการจะต้องประเมินผลร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน ปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้น
- นอกจากนี้ สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่
- 1) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคมองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนให้มีบทบาทหลักตามลัทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ
 - 2) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้งค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามาในการมีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกับกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

2.7 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

2.7.1 ความหมายของการพัฒนาชุมชน

วิทยากร เชียงกูล (2527) ได้กล่าวถึง การพัฒนา คือ “การพัฒนาที่แท้จริง หมายถึง การทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข ความสะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดี ความเจริญงอกงาม ทางศิลปวัฒนธรรมและจิตใจและความสงบสันติ ซึ่งนอกจากนี้ขึ้นอยู่กับที่ได้รับปัจจัยทางวัตถุ เพื่อตอบสนองความต้องการของทางร่างกายแล้ว ประชาชนยังต้องพัฒนาทางด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ดี การผ่อนคลายและการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรมและจิตใจด้านต่าง ๆ ด้วยความต้องการทั้งหมดนี้

เรียกว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อให้เห็นว่าการพัฒนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับการเพิ่มปริมาณสินค้าหรือการเพิ่มรายได้เท่านั้น แต่อยู่ที่การเพิ่มความพอใจและความสุขของประชาชนมากกว่า”

สนธยา พลศรี (2545) ได้กล่าวถึง การพัฒนา คือ “การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้มีคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม”

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (ม.ป.ป. อ่างใน ไพศาล วงษ์อารี, 2522, หน้า 24) ได้กล่าวถึง “การพัฒนา คือ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นก่อนที่จะมีการพัฒนาตามมาจะต้องมีสิ่งอื่นหรือลักษณะอื่นเข้ามาผสมผสานจึงจะเรียกการเปลี่ยนแปลงนั้นว่าการพัฒนา ลักษณะที่เพิ่มเข้ามานั้นที่สำคัญคือ ทิศทางของการเปลี่ยนแปลงที่กำหนดไว้ล่วงหน้า”

สุเทพ เชาวลิต (2524) ได้กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน คือ “การพัฒนาความคิดและความสามารถของประชาชนในการทำงานร่วมมือกันภาครัฐและภาคประชาชนและระหว่างประชาชนด้วยกันเอง”

อภิชัย พันธเสน (2539) ได้กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน คือ “ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองที่ตั้งใจกระทำขึ้น เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นจากสภาพก่อนการพัฒนา มีการกินดีอยู่ดี มีการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ มีการปรับปรุงตัดแปลงมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองกับสังคมภายนอกท้องถิ่นของตน ตลอดจนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชนเป็นสำคัญ”

2.7.2 หลักการ วิธีการและกระบวนการพัฒนาชุมชน

ไพศาล สรรสรวิสุทธิ์ (2550) ได้กล่าว หลักการ วิธีการและกระบวนการพัฒนาชุมชนไว้ดังนี้

- 1) ทุกคนในชุมชนต้องให้ความร่วมมือให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุดในการสร้างความเจริญให้ท้องถิ่นนั้นดีขึ้น
- 2) ทุกคนในชุมชนควรจะได้รับ การส่งเสริม ให้ได้เข้าร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติต่าง ๆ ตามโครงการพัฒนาชุมชน
- 3) จะต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นของตนโดยเสรี เพื่อจะได้รับความคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนความต้องการของผู้คนในท้องถิ่น
- 4) ผู้นำชุมชนควรที่จะได้รับการเปลี่ยนตัวกันบ้างตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปและจะต้องมีการเตรียมบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำชุมชนไว้หลาย ๆ คน
- 5) พึงให้การศึกษแก่คนในชุมชนอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป
- 6) หากจะต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์การนั้นจะต้องสามารถทำหน้าที่ได้อย่างดีไม่ว่าจัดตั้งหน่วยงานนั้นขึ้นเพื่อแสดงผลของการพัฒนาชุมชน
- 7) การปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติต่าง ๆ ควรให้เป็นไปตามหลักประชาธิปไตย เพื่อให้ผู้คนในท้องถิ่นได้รับรู้และเข้าใจวิธีการต่าง ๆ ของระบบนี้ได้ถูกต้อง

วิธีการพัฒนาชุมชน

1) เกี่ยวกับด้านเสนอคำแนะนำของชาวบ้านในการพัฒนา หมายถึง การแก้ไขปรับปรุงปัญหา หากชุมชนท้องถิ่นนั้นมีจารีตประเพณีที่กีดกัน การพัฒนาก็ดำเนินไปไม่ได้ ต้องให้การศึกษาให้คนในท้องถิ่นรู้เข้าใจและยอมรับว่ามีปัญหาอะไรบ้าง มีวิธีการแก้ไขอย่างไร จากนั้นจะได้วางโครงการปฏิบัติงานต่อไป

2) เกี่ยวกับด้านผู้มีอาชีพที่จะเป็นผู้นำของชุมชน ช่วยเหลืออย่างมีส่วนร่วม ในทางการพัฒนา ชุมชนให้สามารถดำเนินไปได้ ผู้นำต้องให้ประสบการณ์เป็นการเรียนรู้ แก่คนในชุมชนมากกว่าเป็นผู้วางแผน ไม่เพ่งเล็งหนักไปทางสร้างสะพาน ขุดบ่อ จัดระเบียบสังคม แต่ต้องให้คนในชุมชนรู้ตัวหรือเกิดความเข้าใจว่าเขามีหน้าที่และความสำคัญที่จะต้องเข้าร่วมมีอย่างจริงจังในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

3) เกี่ยวกับด้านนักสำรวจ นักวิจัย ค้นหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะให้เข้าใจกระบวนการในการศึกษาแก่ผู้นำชุมชน

กระบวนการพัฒนาชุมชน

ขั้นที่ 1 ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันตามแนวทางที่ได้จัดวางไว้ เป็นการปรึกษาเกี่ยวกับความจำเป็นของสมาชิกในชุมชนจะรู้ว่าอะไรที่มีความต้องการบ้าง คนในชุมชนมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือตนเอง

ขั้นที่ 2 วางแผนไว้อย่างเป็นระเบียบสำหรับงานที่คนในชุมชนตกลงเลือก สิ่งสำคัญต้องรู้งานนั้น ต้องอยู่ในลักษณะที่ช่วยตัวเองได้

ขั้นที่ 3 การสนับสนุนให้คนในชุมชนทำประโยชน์ให้ได้มากที่สุดตามที่แต่ละคนจะสามารถทำได้

ขั้นที่ 4 สร้างความปรารถนาและความตกลงใจในสิ่งที่จะดำเนินการ เพื่อปรับปรุงของชุมชนต่อไป ให้เกิดขึ้นในจิตใจของคนในชุมชนแห่งนั้น ผู้คนที่เข้ามาร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนโดยแท้จริงนั้นจะเข้าใจและรู้ได้ว่าการปรับปรุงอย่างอื่นจะต้องทำอีก ผู้ที่มีส่วนช่วยยอมภาคภูมิใจในผลสำเร็จของงาน ถ้าไม่มีกระบวนการพัฒนานี้ขั้นการพัฒนาที่ไม่มีผล

2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม

2.8.1 ความหมายของการอนุรักษ์วัฒนธรรม

สุธีรา เผ่าโกศลดี (2537) ได้กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การรักษาวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมที่หายาก หรือกำลังจะสูญหายไม่สามารถพัฒนาได้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังที่จะศึกษาค้นคว้า หากความเจริญทางวัฒนธรรมในอดีต

2.8.2 วิธีอนุรักษ์วัฒนธรรม

กรมศิลปากร (2544) ได้กล่าวถึงวิธีอนุรักษ์วัฒนธรรม ดังนี้

- 1) การส่งเสริมและสนับสนุน (Promotion) หมายถึง การส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมอันเป็นส่วนรวมของประเทศชาติ โดยการปรับปรุงอำนวยความสะดวกทางวัฒนธรรม การอุปถัมภ์ศิลปิน และการแสดงผลงานทำให้คนรู้จักอย่างกว้างขวาง
- 2) การทำนุบำรุง (Preservation) หมายถึง การปกป้อง รักษาอนุสาวรีย์ และแหล่งประวัติศาสตร์ การบำรุงรักษาหอสมุด หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ และสถานที่รวบรวมแหล่งศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อการรักษาสถาปัตยกรรมและการแสดงของศิลปินที่มีชื่อเสียง
- 3) การแพร่กระจาย (Diffusion) หมายถึง การแบ่งและจัดสรรเนื้อหา ในหนังสือพิมพ์ และวารสาร การแบ่งและจัดสรรเวลาของรายการวิทยุและโทรทัศน์ สำหรับเรื่องวัฒนธรรม การจัดสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่ การเอาเรื่องวัฒนธรรมเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอน การจัดนิทรรศการ การจัดให้มีการแสดงออกเรื่องวัฒนธรรมในสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เช่น ภาพผนังที่แสดงสื่อถึงเรื่องวัฒนธรรม
- 4) การเสริมสร้างความเข้าใจและความซาบซึ้ง (Satisfaction) หมายถึง การเพิ่มจำนวนความสามารถในเรื่องการอ่านหนังสือของประชาชน การลดจำนวนลงของผู้ไม่รู้หนังสือ การส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ให้มีการศึกษาที่สูงขึ้น จัดให้มีวิชาศิลปะแขนงต่างๆ สนับสนุนให้มีห้องสมุดเคลื่อนที่ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ปรับปรุงการท่องเที่ยว และกิจการโรงแรมสำหรับผู้มีรายได้น้อย
- 5) การเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยทางวัฒนธรรม (Social Justice) หมายถึง การรวบรวม จัดพิมพ์ นำมาเผยแพร่ข่าวสารให้กับความต้องการทางกิจกรรมวัฒนธรรมของประชาชน กำจัดช่องว่างทางสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อให้โอกาสแก่ชนกลุ่มน้อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมวัฒนธรรม
- 6) การจัดการศึกษาเพื่อวัฒนธรรม (Education) หมายถึง การเพิ่มเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรมในหลักสูตรการเรียนการสอน จัดสรรอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกให้เพียงพอสำหรับการศึกษาแก่เยาวชน และการฝึกอบรมทางศิลปวัฒนธรรม
- 7) การดำรงไว้ซึ่งคุณภาพและมาตรฐานของวัฒนธรรม (Quality) หมายถึง การดำเนินการหรือการจัดกิจกรรม ซึ่งดำรงไว้ด้วยคุณภาพและมาตรฐานที่ดีงามของวัฒนธรรม รวมไปถึงการป้องกันไม่ให้สิ่งเลวร้ายมาทำลายความดีงาม เพื่อให้วัฒนธรรมคงอยู่กับประเทศชาติอย่างดีงาม
- 8) การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชาติ (International Relations) หมายถึง การดำเนินการหรือการจัดกิจกรรม เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ เป็นการส่งเสริมการศึกษาภาษาต่างประเทศและวรรณกรรมต่างชาติ รวมไปถึงภาษาไทยและวรรณกรรมของประเทศไทย ในประเทศต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนกิจกรรมและบุคลากรทางวัฒนธรรม สนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมของชาติอื่น เพื่อให้มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

9) การสร้างสรรค์ (Creation) หมายถึง วัฒนธรรมที่เจริญก้าวหน้า ซึ่งมีการพัฒนาแล้ว จำเป็นต้องมีการสร้างสรรค์ การคิดค้น และการพัฒนาวัฒนธรรมดั้งเดิมให้เป็นประโยชน์เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน และอนาคตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

10) การปรับปรุงวัฒนธรรมไทยในชีวิตประจำวัน (Daily Life) หมายถึง การปรับปรุงวิถีชีวิตในชีวิตประจำวัน เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องแต่งกาย อาหาร เป็นต้น รวมไปถึงการจัดระบบและสิ่งแวดล้อมในที่ทำงาน โรงแรมและสถานที่ประกอบการให้ทั้งด้านคุณภาพและด้านปริมาณ

2.8.3 ประโยชน์ของการอนุรักษ์วัฒนธรรม

สำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (2541) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของการอนุรักษ์วัฒนธรรม มีดังนี้

1) ช่วยเสริมคุณค่าและความสำคัญของแหล่งศิลปกรรม ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมให้เด่นชัดขึ้น

2) ช่วยเกิดความภาคภูมิใจในอารยธรรมอันเก่าแก่ทรงคุณค่าของประเทศชาติ

3) ช่วยให้เกิดความสามัคคี ดูแล ปกป้อง รักษามรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าแก่ประเทศ

4) ช่วยเสริมสร้างชื่อเสียงทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้แก่ประเทศชาติ

ณรงค์ เสียงประชา (2537) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของการอนุรักษ์วัฒนธรรม มีดังนี้

1) เป็นการสร้างความเจริญให้แก่สังคม เมื่อวัฒนธรรมเจริญสังคมก็จะเจริญเต็ม

2) ช่วยรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาติเอาไว้

3) ช่วยให้วัฒนธรรมมีการสืบทอด คงอยู่ ไม่สูญหาย

4) ช่วยแก้ไขปัญหาอันเกิดจากวัฒนธรรม และช่วยตอบสนองความต้องการของสังคม

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นงลักษณ์ จันทาทากุล และนรินทร์ สังข์รักษา (2556) วิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาเงิน จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาเงินโดยรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและด้านองค์กรอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญได้แก่ 2.1) การสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง 2.2) การให้ความรู้การจัดอบรมในการจัดการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ 2.3) การศึกษาดูงานและการศึกษาการปฏิบัติที่ดีในการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จและ 2.4) การประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์การประชาสัมพันธ์ผ่านหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัดและสื่อต่าง ๆ รวมถึงการส่งเสริมการตลาดเชิงรุกของชุมชนอย่างต่อเนื่องและการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ 3) ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาเงินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาด้านองค์กรมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นปัญหาด้าน

กิจกรรมและด้านต่ำที่สุดคือ ด้านพื้นที่ ส่วนแนวทางแก้ปัญหาด้านองค์กรและด้านที่ต่ำที่สุดคือ แนวทางแก้ปัญหาด้านพื้นที่

มนัสสินี บุญมีศรีสง่า, กอบกาญจน์ ศักดิ์ประเสริฐ, ภาวิณี สอาดศรี และวนชัย อุทินทุ (2556) วิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาถนนคนเดินตลาด 200 ปี ปราณบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ถนนคนเดินตลาด 200 ปี ปราณบุรี มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากมีความพร้อมในด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ยังมีข้อจำกัดในหลายๆ ด้านที่ต้องพัฒนา เช่น ป้ายบอกทาง ห้องสุขา ที่จอดรถ แนวทางในการพัฒนา ถนนคนเดินตลาด 200 ปี ปราณบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ควรมีการพัฒนา 6 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการเข้าถึง ด้านการจัดการร้านค้า ด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

กันทิลา วิชาวัง (2554) วิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาการตลาดนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาท่องเที่ยวเมืองเชียงใหม่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง นิยมมาเที่ยววัด โดยอายุที่เข้ามาส่วนใหญ่คือกลุ่มอายุ 21-40 ปี ด้านพาหนะที่ใช้ในการเดินทางเพศหญิงนิยม รถตู้ หรือรถบัสเหมาเองมากกว่าเพศชาย กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการเรื่องห้องน้ำของแหล่งท่องเที่ยว ด้านราคาของฝากของที่ระลึกยังมีราคาที่สูง เมื่อเทียบกับคุณภาพสินค้า นักท่องเที่ยวต้องการราคาที่เหมาะสม ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวมีความต้องการ ด้านอภัยภัย การยิ้มแย้มแจ่มใสของเจ้าหน้าที่ การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ ด้านข้อมูลข่าวสาร การบอกทาง จำนวนเจ้าหน้าที่ในการให้บริการของสถานที่ การตอบคำถามและให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ การพัฒนาการท่องเที่ยวจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถพัฒนาดูแล ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว นำกิจกรรมศิลปะพื้นบ้านและความงดงามของธรรมชาติเข้ามาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว

ธีระพงษ์ ภูริปาณิก, มหาวิทยาลัยบูรพา สถาบันสังคมและสิ่งแวดล้อมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2548) วิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา วัดบางพระวรวิหาร ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า วัดบางพระมีจุดแข็งในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เคารพนับถือของคนในท้องถิ่น มีพระนอนขนาดใหญ่ที่สวยงาม มีพระอารามหลวงที่เก่าแก่ มีการคมนาคมที่สะดวกอยู่ใกล้ชุมชน มีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและบรรยากาศร่มรื่น มีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ จังหวัดชลบุรีมีโรงแรมและที่พักระดับต่าง ๆ ให้เลือกเป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตที่ยั่งยืน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมี

ศักยภาพที่สามารถรองรับการพัฒนาได้ทุกภารกิจ และประชาชนในท้องถิ่นมีความรัก ความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลให้มีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี โบราณสถาน โบราณวัตถุหรือสิ่งแวดล้อม อื่น ๆ วัดบางพระ มีจุดอ่อนในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือ โบราณสถานและ โบราณ วัตถุขาดการบูรณะอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นพระอารามหลวง การบูรณะแต่ละครั้งมี ขั้นตอนซับซ้อน ค่าใช้จ่าย ทำให้ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ เส้นทางคมนาคมและที่จอดรถภายในวัดคับแคบ วัดขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว เช่น เอกสาร แผ่นพับ ป้าย เป็นต้น สถานที่บริเวณรอบ ๆ วัดไม่สะอาด มีขยะมูลฝอย มูลสัตว์ มีแรงงานอพยพเคลื่อนย้ายเข้ามาจึงก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ตามมา

วิระพล ทองมา (2554) วิจัยเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของชุมชน ชาวจีนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพของชุมชนชาว จีนยูนนานนั้น มีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่ชุมชน เป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑสถานที่มีชีวิต (Living SITE Museum) โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนและคนภายในชุมชนเป็น ศูนย์กลางของการนำเสนอเรื่องราวประวัติความเป็นมา ภูมิปัญญา ความรู้และประสบการณ์ผ่านทาง นิทรรศการ วัตถุที่สะสมมาตั้งแต่อดีต หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิง อนุรักษ์ควบคู่ไปกับ โรงงาน絲綢 ที่สร้างขึ้นตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ ที่ปรารถนาให้พิพิธภัณฑสถานในชุมชนบ้านยางเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่เชิงอนุรักษ์ และวัฒนธรรมนั่นเอง ชุมชนชาวจีนยูนนานบ้านยางยังคงรักษาเอกลักษณ์ด้านความเชื่อและค่านิยมตามวิถี ชีวิตความเป็นอยู่ มาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ นอกจากนี้ชุมชนบ้านยาง ยังได้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งด้านที่พักโฮมสเตย์ ได้ชิมและรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพอันเลิศรสของชาวยูนนาน สำหรับการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชน ผู้ให้ข้อมูลรายงานว่ามีส่วนร่วม ในระดับมากในกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมทางความคิด (ความเชื่อและค่านิยม) และวัฒนธรรม บรรทัดฐาน (อาชีพและวิถีชีวิตประจำวัน) ส่วนด้านวัฒนธรรม บรรทัดฐาน (อาหารและพืชสมุนไพร) รวมทั้งด้านวัฒนธรรมทางวัตถุ (ศิลปะและหัตถกรรม) นั้นผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เท่านั้น นอกจากนี้ผลการวิจัยเกี่ยวกับการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินศักยภาพ ในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมของชุมชนบ้านยางโดยใช้ X^2 -test พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติ จึงปฏิเสธ สมมติฐานที่ระบุว่าชุมชนชาวจีนยูนนานในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ฮ่องสอนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมนั้นมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนภายใน ชุมชน

วิภาวรรณ ปิ่นแก้ว (2551) วิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า เมืองเพชรบุรีประกอบไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทางธรรมชาติ ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เทศกาลและงานประเพณี รวมไปถึงด้านกิจกรรมและบริการด้วย มีความโดดเด่นของด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์มากที่สุด การศึกษาค้นคว้านี้ได้เสนอเส้นทางการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว 5 เส้นทาง โดยเน้นการท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และด้านวัฒนธรรม ได้แก่ 1) เส้นทางผลงานศิลปะถิ่นช่างเมืองเพชร 2) เส้นทางเยี่ยมเยือนวัด วังและสถาปัตยกรรม 3) เส้นทางเกาะเลี้ยวเที่ยวธรรมชาติ แวะชมหาดเจ้าสำราญ 4) เส้นทางนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองเพชร 5) เส้นทางเที่ยวชมวิถีชีวิต กิจกรรม ย่านของฝากเมืองเพชรและได้เสนอแนวทางในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 4 ด้าน ได้แก่ 5.1) ด้านการพัฒนาพื้นที่ 5.2) ด้านการจัดการ 5.3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ 5.4) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2553) วิจัยเรื่องการศึกษาทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า จังหวัดปทุมธานีมีทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง โดดเด่นด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวมอญ ด้านประวัติศาสตร์ ด้านโบราณสถานและโบราณวัตถุได้แก่ วัดมอญ เตาโอ่งอ่าง เครื่องปั้นดินเผา ตุ่มสามโคก ตลอดจนด้านประเพณี เทศกาลได้แก่ งานสงกรานต์ งานแห่เสาหงส์ธง ตะขาบและวิถีชีวิตของชุมชนชาวมอญ ได้แก่ อาหารการกินและเครื่องแต่งกาย แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี ควรเน้นการพัฒนาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ อนุรักษ์และถ่ายทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ให้คงอยู่อย่างต่อเนื่อง แนวทางการพัฒนาด้านกิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนชาวมอญ ควรพัฒนาด้านการคมนาคม โดยการปรับปรุงถนนและพัฒนาเส้นทางการเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงถึงกัน ตลอดจนพัฒนาด้านบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยจะดำเนินการตามลำดับขั้นตอนและวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

3.1 ประเภทของงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมี 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้นำชุมชนได้แก่ ผู้นำชุมชนหมู่บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวขวง บ้านศรีชุม บ้านพระนอนบ้านหลวง และบ้านทุ่งโฮ้ง

กลุ่มที่ 2 ชาวบ้านในชุมชนได้แก่ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่

กลุ่มที่ 3 หน่วยงานรัฐบาลในเขตอำเภอเมืองแพร่ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมืองแพร่และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเขตจังหวัดแพร่

กลุ่มที่ 4 ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ ได้แก่ โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกและรถโดยสารเดินทาง

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) ผู้นำชุมชนหมู่บ้าน จำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้นำชุมชนหมู่บ้านใหม่ ผู้นำชุมชนบ้านสระบ่อแก้ว ผู้นำชุมชนบ้านหัวขวงผู้นำชุมชนบ้านพระนอนผู้นำชุมชนบ้านศรีชุมผู้นำชุมชนบ้านหลวงผู้นำชุมชนบ้านทุ่งโฮ้ง เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความสำคัญและเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน รุ้รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ภายในหมู่บ้านเป็นอย่างดี

2) ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ คำนวณประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่จำนวน 84,612 คน ประกอบด้วยเพศชายจำนวน 40,805 คน และเพศหญิงจำนวน 43,807 คน (ที่ทำการปกครองจังหวัดแพร่, 2557)

ประชากรที่ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากร โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ 95% ความผิดพลาดไม่เกิน 5% ดังสูตรของ Yamane (1976) ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดย n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ = 0.05

$$\text{แทน } n = \frac{84,612}{1+84,612(0.05)^2}$$

$$n = 398 \text{ คน}$$

ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จะใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

3) หน่วยงานรัฐบาลในเขตอำเภอเมืองแพร่ จำนวน 4 หน่วยงาน คือ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเขตจังหวัดแพร่ และเทศบาลเมืองแพร่เนื่องจากเป็นหน่วยงานภาครัฐที่วางกรอบนโยบาย มีการจัดสรรงบประมาณในการที่จะพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว

4) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่จำนวน 20 คน ประกอบด้วยโรงแรมที่พักจำนวน 5 คน ร้านอาหาร จำนวน 5 คน ร้านขายของที่ระลึก จำนวน 5 คน รถโดยสารเดินทางจำนวน 5 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่ให้บริการ อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเดินทาง ทักษะศึกษาหรือการให้บริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแก่นักท่องเที่ยวซึ่งในจำนวน 20 คน นี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ที่มีข้อจำกัดของผู้ให้บริการที่มีจำนวนจำกัด อย่างเช่น ร้านขายของหรือร้านขายของที่ระลึกจะต้องมีของขายจำนวนมากเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 รูปแบบ ดังนี้

1) แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีคำถามชนิดปลายปิด โดยจะแจกแบบสอบถามให้แก่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ให้ครบจำนวน 400 คน ซึ่งแบ่งโครงสร้างคำถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีลักษณะเป็นคำถามให้เลือกตอบประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทัศนคติต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตชุมชนอำเภอเมืองแพร่

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม การให้คะแนนแต่ละข้อของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่ากำหนด 5 ระดับ ใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4
เฉย ๆ	ให้คะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1

2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยจะมีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ทั้งหมดจำนวน 31คน ได้แก่

- ผู้นำชุมชน จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนบ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวข่วง บ้านพระนอน บ้านหลวง บ้านศรีชุม และบ้านทุ่งไธ้ง

- หน่วยงานภาครัฐในเขตอำเภอเมืองแพร่ จำนวน 4 องค์กร ประกอบด้วยสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ เทศบาลเมืองแพร่และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเขตจังหวัดแพร่

- ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ จำนวน 20 คน ประกอบด้วย โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกและรถโดยสารเดินทาง

โดยแบบสัมภาษณ์จะเป็นการถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ประกอบไปด้วย ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ซึ่งจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ที่มีผู้จัดทำและรวบรวมไว้จากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น หนังสือวารสาร ผลงานวิจัยและสื่อสิ่งพิมพ์

3.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้จะให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ (ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ) ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามสร้างขึ้นมาจากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษา หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขในแต่ละข้อของแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมคำถามในการวิจัยครั้งต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

- 1) ตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ สถิติและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - ร้อยละ (Percentage)

$$\text{สูตร } P = \frac{f \times 100}{n}$$

P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

- สรุปผลการวิเคราะห์

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการเขียนเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่มาจากการสัมภาษณ์และการสังเกต นำข้อมูลมาจำแนก จัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ และสรุปผลโดยอาศัยความสอดคล้องและความเป็นเหตุเป็นผล

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผลการศึกษาข้อมูล

4.1.1 ผลการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ในการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมแบบสอบถามที่มีรายละเอียดครบสมบูรณ์จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด และได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.1: ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	212	53.0
หญิง	188	47.0
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า เป็นเพศชาย มีจำนวน 212 คน ร้อยละ 53 และเป็นเพศหญิง มีจำนวน 188 คน ร้อยละ 47

ตารางที่ 4.2: ปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	63	15.8
20-29 ปี	117	29.3
30-39 ปี	46	11.5
40-49 ปี	51	12.8
50-59 ปี	82	20.5
60 ปีขึ้นไป	41	10.3
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีอายุ 20-29 ปี มีจำนวน 117 คน ร้อยละ 29.3 คน รองลงมา มีอายุ 50-59 ปี มีจำนวน 82 คน ร้อยละ 20.5 อายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวน 63 คน ร้อยละ 15.8 อายุ 40-49 ปี มีจำนวน 51 คน ร้อยละ 12.8 อายุ 30-39 ปี มีจำนวน 46 คน ร้อยละ 11.5 คน และอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 41 คน ร้อยละ 10.3 คน

ตารางที่ 4.3: ปัจจัยส่วนบุคคล (สถานภาพ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	181	45.3
สมรส	169	42.3
หม้าย	23	5.8
หย่าร้าง	27	6.8
รวม	100	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสด มีจำนวน 181 คน ร้อยละ 45.3 รองลงมา มีสถานภาพสมรสมีจำนวน 169 คน ร้อยละ 42.3 สถานภาพหย่าร้าง มีจำนวน 27 คน ร้อยละ 6.8 และสถานภาพหม้าย มีจำนวน 23 คน ร้อยละ 5.8

ตารางที่ 4.4: ปัจจัยส่วนบุคคล (การศึกษา)

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	88	22.0
มัธยมศึกษา	90	22.5
ปวส./ เทียบเท่า	75	18.8
ปริญญาตรี/ เทียบเท่า	139	34.8
ปริญญาโทและสูงกว่า	8	2.0
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมี ระดับปริญญาตรี/ เทียบเท่า มีจำนวน 139 คน ร้อยละ 34.8 รองลงระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 90 คน ร้อยละ 22.5 ระดับประถมศึกษา มีจำนวน 88 คน ร้อยละ 22.0 ระดับปวส./ เทียบเท่า มีจำนวน 75 คน ร้อยละ 18.8 และระดับปริญญาโท มีจำนวน 8 คน ร้อยละ 2.0

ตารางที่ 4.5: ปัจจัยส่วนบุคคล (อาชีพ)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/ นักศึกษา	104	26.0
ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	115	28.8
พนักงานบริษัท/ รับจ้าง	67	16.8
ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	83	20.8
เกษตรกร	31	7.8
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย จำนวน 115 คน ร้อยละ 28.8 รองลงมามีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา มีจำนวน 104 คน ร้อยละ 26.0 อาชีพข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 83 คน ร้อยละ 20.8 อาชีพพนักงานบริษัท/ รับจ้างมีจำนวน 67 คน ร้อยละ 16.8 และอาชีพเกษตรกร มีจำนวน 31 คน ร้อยละ 7.8 เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย เนื่องจากว่าในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวหรือค้าขาย

ตารางที่ 4.6: ปัจจัยส่วนบุคคล (รายได้ต่อเดือน)

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	104	26.0
5,001-10,000 บาท	67	16.8
10,001-15,000 บาท	79	19.8
15,001-20,000 บาท	66	16.5

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ): ปัจจัยส่วนบุคคล (รายได้ต่อเดือน)

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
20,001-25,000 บาท	31	7.8
25,000 บาทขึ้นไป	53	13.3
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวน 104 คน ร้อยละ 26.0 รองลงมามีรายได้ 10,001-15,000 บาท มีจำนวน 79 คน ร้อยละ 19.8 มีรายได้ 5,001-10,000 บาท มีจำนวน 67 คน ร้อยละ 16.8 มีรายได้ 15,001-20,000 บาท มีจำนวน 66 คน ร้อยละ 16.5 มีรายได้ 25,000 บาทขึ้นไป มีจำนวน 53 คน ร้อยละ 13.3 และมีรายได้ 20,001-25,000 บาท มีจำนวน 31 คน ร้อยละ 7.8 สาเหตุเพราะส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท เนื่องจากว่านักเรียนนักศึกษาที่มีรายได้ที่ได้รับมาจากผู้ปกครองเท่านั้น

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตชุมชน อำเภอเมืองแพร่

ข้อมูลส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตชุมชนอำเภอเมืองแพร่ โดยมีการสรุปไว้แต่ละข้อคำถาม ดังตารางสรุปต่อไปนี้

ตารางที่ 4.7: จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น	165	41.3
ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์	137	34.3
ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา	98	24.5
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเรื่องการศึกษาวรรณกรรมประเพณีท้องถิ่น มีจำนวน 165 คน ร้อยละ 41.3 รองลงมามีความคิดเห็นเรื่องการศึกษแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์ มีจำนวน 137 คน ร้อยละ 34.3 และมีความคิดเห็นเรื่องการศึกษแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา มีจำนวน 98 คน ร้อยละ 24.5 เพราะมีความคิดเห็นเรื่องการศึกษาวรรณกรรมประเพณี

ท้องถิ่นเนื่องจากว่าจังหวัดแพร่เป็นจังหวัดขนาดเล็ก ที่อยู่เขตภาคเหนือ มีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ คงความเป็นล้านนาของชาวเหนือ สามารถที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ถึงการดำเนินชีวิตของผู้คนในชุมชน

ตารางที่ 4.8: แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ควรเริ่มต้นบริหารจัดการด้านใดมากที่สุด

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	193	48.3
ด้านบริการการท่องเที่ยว	168	42.0
ด้านการคมนาคม	12	3.0
ด้านความปลอดภัย	12	3.0
ด้านการจัดการและสิ่งแวดล้อม	15	3.8
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านกิจกรรมท่องเที่ยว มีจำนวน 193 คน ร้อยละ 48.3 รองลงมามีความคิดเห็นด้านบริการท่องเที่ยว มีจำนวน 168 คน ร้อยละ 42.0 มีความคิดเห็นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มีจำนวน 15 คน ร้อยละ 3.8 และมีความคิดเห็นด้านการคมนาคมและด้านความปลอดภัย มีจำนวน 12 คน ร้อยละ 3.0

ตารางที่ 4.9: เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวใดต่อไปนี่ ที่ท่านคิดว่าจะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
วัดศรีชุม--->วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร--->คุ้มเจ้าหลวง--->เมืองแพร่--->ศาลหลักเมืองแพร่--->คุ้มวิชัยราชา คุ้มโบราณ ตำนานเมืองแพร่--->พิพิธภัณฑการป่าไม้เมืองแพร่--->วัดพระ นอน--->บ้านวงศ์บุรี --->วัดหลวง--->วัดหัวข่วง--->วัดจอม สวรรค์--->พิพิธภัณฑเสรีไทย--->วัดสระบ่อแก้ว--->วัดศรีชุม	146	36.5
วัดศรีชุม--->วัดหัวข่วง--->วัดจอมสวรรค์--->พิพิธภัณฑเสรีไทย --->วัดสระบ่อแก้ว--->วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร--->คุ้มเจ้า หลวงเมืองแพร่--->ศาลหลักเมืองแพร่--->คุ้มวิชัยราชาคุ้มโบราณ ตำนานเมืองแพร่--->พิพิธภัณฑการป่าไม้เมืองแพร่--->วัดพระ นอน--->บ้านวงศ์บุรี--->วัดหลวง--->วัดศรีชุม	128	32.0
วัดจอมสวรรค์--->วัดหัวข่วง--->วัดศรีชุม--->วัดหลวง--->บ้าน วงศ์บุรี--->วัดพระนอน--->พิพิธภัณฑการป่าไม้เมืองแพร่---> คุ้มวิชัยราชา คุ้มโบราณตำนานเมืองแพร่--->ศาลหลักเมืองแพร่ --->คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่--->วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร--> วัดสระบ่อแก้ว--->พิพิธภัณฑเสรีไทย--->วัดจอมสวรรค์	126	31.5
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นวัดศรีชุม--->วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร -
-->คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่--->ศาลหลักเมืองแพร่--->คุ้มวิชัยราชา คุ้มโบราณตำนานเมืองแพร่--->
พิพิธภัณฑการป่าไม้เมืองแพร่--->วัดพระนอน--->บ้านวงศ์บุรี--->วัดหลวง--->วัดหัวข่วง--->วัด
จอมสวรรค์--->พิพิธภัณฑเสรีไทย--->วัดสระบ่อแก้ว--->วัดศรีชุมมีจำนวน 146 คน ร้อยละ 36.5
รองลงมามีความคิดเห็น วัดศรีชุม--->วัดหัวข่วง--->วัดจอมสวรรค์พิพิธภัณฑเสรีไทย--->วัดสระบ่อ
แก้ว--->วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร--->คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่--->ศาลหลักเมืองแพร่--->คุ้มวิชัยราชา
คุ้มโบราณตำนานเมืองแพร่--->พิพิธภัณฑการป่าไม้เมืองแพร่--->วัดพระนอน--->บ้านวงศ์บุรี--->
วัดหลวง--->วัดศรีชุม มีจำนวน 128 คน ร้อยละ 32.0 และมีความคิดเห็น วัดจอมสวรรค์--->
วัดหัวข่วง--->วัดศรีชุม--->วัดหลวง--->บ้านวงศ์บุรี--->วัดพระนอน--->พิพิธภัณฑการป่าไม้เมืองแพร่-

-->คุ้มวิชัยราชา คุ้มโบราณตำน่านเมืองแพร่-->ศาลหลักเมืองแพร่-->คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่-->วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร-->วัดสระบ่อแก้ว-->พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแพร่-->วัดจอมสวรรค์ มีจำนวน 126 คน ร้อยละ 31.5 เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็น วัดศรีชุม-->วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร-->คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่-->ศาลหลักเมืองแพร่-->คุ้มวิชัยราชา คุ้มโบราณตำน่านเมืองแพร่-->พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเมืองแพร่-->วัดพระนอน-->บ้านวงศ์บุรี-->วัดหลวง-->วัดหัวข่วง-->วัดจอมสวรรค์-->พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแพร่-->วัดสระบ่อแก้ว-->วัดศรีชุม เนื่องจากว่าเป็นเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมแก่การเดินทางของรถรางอย่างมากในจังหวัดแพร่

ตารางที่ 4.10: ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการมีรถรางนำเที่ยว

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	390	97.5
ไม่เห็นด้วย	10	2.5
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น เห็นด้วย มีจำนวน 390 คน ร้อยละ 97.5 รองลงมีความคิดเห็นไม่เห็นด้วย มีจำนวน 10 คน ร้อยละ 2.5 เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเห็นด้วย เนื่องจากรถรางนำเที่ยวนั้นจะทำให้ง่ายต่อการรู้จักของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางสะดวกและเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ตารางที่ 4.11: ท่านคิดว่าการออกรถรางนำเที่ยว เพื่อเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรออกทุก ๆ กี่นาที

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
15 นาที	89	22.3
30 นาที	249	62.3
45 นาที	62	15.5
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นควรใช้เวลา 30 นาที มีจำนวน 249 คน ร้อยละ 62.3 รองลงมามีความคิดเห็นควรใช้เวลา 15 นาที มีจำนวน 89 คน ร้อยละ 22.3 และมีความคิดเห็นควรใช้เวลา 45 นาที มีจำนวน 62 คน ร้อยละ 15.5 สาเหตุที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นควรใช้เวลา 30 นาที เนื่องจากว่าอาจจะจะมีผู้ใช้บริการไม่มาก ระยะเวลาในการออกของรถรางจึงอยู่ในช่วงที่เหมาะสม ที่ไม่ใช้เวลาน้อยเกินไปหรือมากเกินไป ทำให้นักท่องเที่ยวได้ อรรถรสในการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.12: ท่านคิดว่าการซื้อตั๋วรถรางเที่ยวชมควรเป็นแบบใด

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อตั๋วเที่ยวชม โดยจำกัดเวลาเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว	139	34.8
ซื้อตั๋วเที่ยวชม โดยไม่จำกัดเวลาเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว	261	65.3
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นซื้อตั๋วเที่ยวชม โดยไม่จำกัดเวลาเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว มีจำนวน 261 คน ร้อยละ 65.3 รองลงมามีความคิดเห็นซื้อตั๋วเที่ยวชม โดยจำกัดเวลาเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว มีจำนวน 139 คน ร้อยละ 34.8 สาเหตุที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นซื้อตั๋วเที่ยวชม โดยไม่จำกัดเวลาเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากว่าในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวมีความน่าสนใจแตกต่างกัน เพราะฉะนั้นเวลาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเข้าชมในแต่ละสถานที่นั้น

ตารางที่ 4.13: ท่านคิดว่าควรมีจุดบริการจำหน่ายตั๋วรถรางนำเที่ยว ลักษณะใด

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
มีจุดจำหน่ายตั๋วทุกแหล่งท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นได้ทุกที่ตามเส้นทางของรถราง	348	87.0
มีจุดจำหน่ายตั๋ว เฉพาะที่จุดเริ่มต้นรถรางนำเที่ยวออกเดินทางเท่านั้น	52	13.0
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นให้มีจุดจำหน่ายตั๋วทุกแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นได้ทุกที่ตามเส้นทางของรถราง มีจำนวน 348 คน ร้อยละ 87.0 รองลงมา มีความคิดเห็นให้มีจุดจำหน่ายตั๋ว เฉพาะที่จุดเริ่มต้นรถรางนำเที่ยวออกเดินทางเท่านั้น มีจำนวน 52 คน ร้อยละ 13.0 เห็นว่าให้มีจุดจำหน่ายตั๋วทุกแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวใช้บริการได้ทุกที่ตามเส้นทางของรถรางเนื่องจากจะทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกสบาย ต่อการใช้บริการซื้อตั๋วรถราง โดยไม่จำเป็นต้องไปซื้อเฉพาะที่จุดเริ่มต้นที่รถรางออกเดินทางเท่านั้น

ตารางที่ 4.14: ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	394	98.5
ไม่เห็นด้วย	6	1.5
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเห็นด้วย มีจำนวน 394 คน ร้อยละ 98.5 รองลงมา มีความคิดเห็นไม่เห็นด้วยมีจำนวน 6 คน ร้อยละ 1.5 เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเห็นด้วยในการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เนื่องจากว่าศูนย์บริการนักท่องเที่ยวจะเป็นที่ให้ข้อมูล คำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัดแพร่ แม้กระทั่งรวมไปถึงด้านการบริการด้านที่พัก อาหาร เป็นต้น

ตารางที่ 4.15: ท่านคิดว่าสถานที่ใดดังต่อไปนี้ที่จะจัดตั้ง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
สวนสุขภาพ	195	48.8
วัดจอมสวรรค์	105	26.3
วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร	100	25.0
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสวนสุขภาพ มีจำนวน 195 คน ร้อยละ 48.8 รองลงมามีความคิดเห็นวัดจอมสวรรค์ มีจำนวน 105 คน ร้อยละ 26.3 และมีความคิดเห็นวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร มีจำนวน 100 คน ร้อยละ 25.0 เหตุผลที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสวนสุขภาพ เนื่องจากว่าสวนสุขภาพเป็นจุดศูนย์กลางของจังหวัดแพร่ เป็นสถานที่นักท่องเที่ยวสามารถหาได้สะดวก มีที่จอดรถเพียงพอ จึงเหมาะสมแก่การจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.16: ทรัพยากรการท่องเที่ยวดังตารางข้างล่างต่อไปสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ท่านเห็นด้วยหรือไม่

คำตอบ	ชุมชน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	อื่น ๆ โปรดระบุ
หัตถกรรมเครื่องเงินเครื่องทอง	บ้านพระนอน	370(92.5)	30(7.5)	0
มะขามแก้ว	บ้านพระนอน	301(75.3)	99(24.8)	0
ผ้าหม้อฮ่อม	บ้านทุ่งโฮ้ง	400(100)	0	0
ขนมจินน้ำหมูเมืองแพร่	มีทุกชุมชน	400(100)	0	0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นผ้าหม้อฮ่อมและขนมจินน้ำหมูเมืองแพร่ มีจำนวน 400 คน ร้อยละ 100 รองลงมามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วย ด้านหัตถกรรมเครื่องเงินเครื่องทอง มีจำนวน 370 คน ร้อยละ 92.5 และไม่เห็นด้วย มีจำนวน 30 คน ร้อยละ 7.5 และมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมะขามแก้ว มีจำนวน 301 คน ร้อยละ 75.3 และไม่เห็นด้วยมีจำนวน 99 คน ร้อยละ 24.8 สาเหตุที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นผ้าหม้อฮ่อมและขนมจินน้ำหมูเมืองแพร่ เนื่องจากว่าผ้าหม้อฮ่อมและขนมจินน้ำหมูเมืองแพร่ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดแพร่ อย่างขนมจินน้ำหมูเมืองแพร่ จะมีขายที่จังหวัดแพร่เท่านั้น จังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่ในเขตภาคเหนือจะเป็นขนมจินน้ำเงี้ยว ต้องลองทานอาหารท้องถิ่นของจังหวัดแพร่

ตารางที่ 4.17: การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวและชาวบ้าน ควรเป็นรูปแบบใดที่สุด

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
การสาธิตทำอาหารพื้นเมือง	113	28.3
การสาธิตทำมะขามแก้ว	39	9.8
การสาธิตทำผ้าหม้อฮ่อม	248	62.0
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นการสาธิตทำผ้าหม้อฮ่อม มีจำนวน 248 คน ร้อยละ 62.0 รองลงมามีความคิดเห็นการสาธิตทำอาหารพื้นเมือง มีจำนวน 113 คน ร้อยละ 28.3 และมีความคิดเห็นการสาธิตทำมะขามแก้ว มีจำนวน 39 คน ร้อยละ 9.8 เพราะว่าการสาธิตทำผ้าหม้อฮ่อมเนื่องจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดแพร่ก็ต้องนึกถึงผ้าหม้อฮ่อมแล้วยังเป็นจังหวัดเดียวในประเทศไทยที่ทำการผลิตทำผ้าหม้อฮ่อมขึ้นมา

ตารางที่ 4.18: ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านใดมากที่สุด

คำตอบ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านเศรษฐกิจ เช่น สร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น เกิดอาชีพใหม่แก่คนในท้องถิ่น เป็นต้น	263	65.8
ด้านสังคม เช่น เกิดความเจริญแก่ชุมชน มีสิ่งสาธารณูปโภคที่ดียิ่งขึ้น เป็นต้น	103	25.8
ด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ได้แก่ สืบทอด พิธีกรรม เป็นต้น	34	8.5
รวม	400	100.0

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ เช่นสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น เกิดอาชีพใหม่แก่คนในท้องถิ่น เป็นต้น มีจำนวน 263 คน ร้อยละ 65.8 รองลงมามีความคิดเห็นด้านสังคม เช่น ความเจริญในชุมชน มีสิ่งสาธารณูปโภคที่ดียิ่งขึ้น เป็นต้น มีจำนวน 103 คน ร้อยละ 25.8 และมีความคิดเห็นในด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ได้แก่ สืบทอด พิธีกรรม เป็นต้นมีจำนวน

34 คน ร้อยละ 8.5 เพราะมีความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ เช่นสร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น เกิดอาชีพใหม่แก่คนในท้องถิ่น เป็นต้น ทำให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนที่ดีขึ้น นักท่องเที่ยวจึงนิยมสนใจเข้ามาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มากขึ้น

ตอนที่ 3 ทศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่

โดยคำถามแต่ละข้อเป็นลักษณะการจัดลำดับทัศนคติที่ให้ผู้คนที่กรอกแบบข้อความเลือกตอบตามมาตรวัดของไลเคิร์ต (Likert Scale) เป็นการแบ่งระดับความสำคัญ 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ระดับที่ 5 หมายถึง มากที่สุด ระดับที่ 4 หมายถึง มาก ระดับที่ 3 หมายถึง ปานกลาง ระดับที่ 2 หมายถึง น้อยและระดับที่ 1 หมายถึง น้อยมากและเกณฑ์การแปลผล โดยพิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ยของช่วงคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

- 1.00–1.50 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับที่น้อยมาก
- 1.51–2.50 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับที่น้อย
- 2.51–3.50 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับที่ปานกลาง
- 3.51–4.50 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับที่มาก
- 4.51–5.00 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับที่มากที่สุด

ตารางที่ 4.19: ทศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่

ทัศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	\bar{O}	S.D.	การแปรผล
ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน								
1. มีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน	128 (32.0)	99 (24.8)	165 (41.3)	8 (2.0)	0 (0)	3.87	0.892	มาก
2. มีบริการที่พักและอาหารเพียงพอ	70 (17.5)	198 (49.5)	121 (30.3)	11 (2.8)	0 (0)	3.81	0.745	มาก
3. การบริการขนส่งเข้าถึงได้สะดวก	114 (28.5)	151 (37.8)	129 (32.3)	6 (1.5)	0 (0)	3.93	0.815	มาก

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.19 (ต่อ): ทิศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่

ทิศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	๐	S.D.	การแปรผล
4. มีระบบสาธารณูปโภค	114 (28.5)	173 (43.3)	106 (26.5)	7 (1.8)	0 (0)	3.98	0.788	มาก
5. มีระบบรักษาความปลอดภัย	120 (30.0)	191 (47.8)	72 (18.0)	17 (4.3)	0 (0)	4.03	0.806	มาก
รวม						3.92	0.66	มาก
ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม								
1. การปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชนให้สวยงาม	115 (28.8)	123 (30.8)	162 (40.5)	0 (0)	0 (0)	3.88	0.824	มาก
2. การเพิ่มห้องน้ำสาธารณะ	51 (12.8)	163 (40.8)	162 (40.5)	0 (0)	0 (0)	3.60	0.784	มาก
3. การเพิ่มการจัดวางถังขยะให้ทั่วถึง	93 (23.3)	139 (34.8)	158 (39.5)	10 (2.5)	0 (0)	3.78	0.827	มาก
4. การเพิ่มแสงสว่างตามถนนในชุมชน	75 (18.8)	157 (39.3)	164 (41.0)	4 (1.0)	0 (0)	3.75	0.761	มาก
รวม						3.75	0.640	มาก
ด้านการประชาสัมพันธ์								
1. การเพียงพอของศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	144 (36.0)	85 (21.3)	155 (38.8)	16 (4.0)	0 (0)	3.89	0.947	มาก
2. เพิ่มป้ายบอกทางในชุมชนให้เห็นได้โดยง่าย	104 (26.0)	111 (27.8)	185 (46.3)	0 (0)	0 (0)	3.79	0.826	มาก
3. เพิ่มสัญลักษณ์สถานที่สำคัญ	139 (34.8)	66 (16.5)	174 (43.5)	21 (5.3)	0 (0)	3.80	0.978	มาก
รวม						3.83	0.864	มาก

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.19 (ต่อ): ทักษะคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่

ทัศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	๐	S.D.	การแปรผล
ด้านบุคลากร								
1. ฝึกฝนการเป็นเจ้า บ้านที่ดี	128 (32.0)	159 (39.8)	86 (21.5)	27 (6.8)	0 (0)	3.97	0.897	มาก
2. ฝึกอบรมคนในชุมชนให้เป็น มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	92 (23.0)	195 (48.8)	113 (28.3)	0 (0)	0 (0)	3.94	0.714	มาก
3. การอบรมให้ความรู้ ภาษาต่างประเทศ	130 (32.5)	147 (36.8)	123 (30.8)	0 (0)	0 (0)	4.01	0.796	มาก
รวม						3.97	0.751	มาก
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว								
1. การจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว แก่นักท่องเที่ยว	127 (31.8)	156 (39.0)	117 (29.3)	0 (0)	0 (0)	4.02	0.781	มาก
2. การจัดสรรกิจกรรมให้ นักท่องเที่ยวและชุมชนได้มี ส่วนร่วม	121 (30.3)	159 (39.8)	120 (30.0)	0 (0)	0 (0)	4.00	0.777	มาก
รวม						4.01	0.758	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน								
1. ความเต็มใจร่วมมือกันในการ พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างจริงจัง	113 (28.3)	222 (55.5)	65 (16.3)	0 (0)	0 (0)	4.12	0.657	มาก
2. การร่วมกันวางแผนพัฒนา การท่องเที่ยวในระยะสั้น และระยะยาว	136 (34.0)	195 (48.8)	69 (17.3)	0 (0)	0 (0)	4.16	0.696	มาก
รวม						4.14	0.624	มาก

ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างบุคคลที่กรอกแบบสอบถามในข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ แนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ แยกตามแนวทัศนคติแต่ละด้านสามารถสรุป ได้ดังนี้

1) ด้านแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ($\bar{O} = 3.92$, $S.D = 0.666$) โดยเมื่อพิจารณาระดับข้อคิดเห็น ในส่วนทัศนคติแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่า บุคคลที่กรอก แบบสอบถามมีระดับข้อคิดเห็นด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ มีระบบรักษาความปลอดภัย ($\bar{O} = 4.03$, $S.D = 0.806$) มีระบบสาธารณูปโภค ($\bar{O} = 3.98$, $S.D = 0.788$) การบริการขนส่งเข้าถึงได้สะดวก ($\bar{O} = 3.93$, $S.D = 0.815$) มีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ($\bar{O} = 3.87$, $S.D = 0.892$) และมีบริการที่พักและอาหารเพียงพอ ($\bar{O} = 3.81$, $S.D = 0.745$) ตามลำดับ จากค่า S.D แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการเกาะกลุ่มกัน บุคคลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทาง เดียวกัน

2) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{O} = 3.75$, $S.D = 0.640$) โดยเมื่อพิจารณาระดับข้อคิดเห็นในส่วนทัศนคติ แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่า บุคคลที่กรอกแบบสอบถามมีระดับ ข้อคิดเห็นด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพ ด้านภูมิทัศน์ในชุมชนให้สวยงาม ($\bar{O} = 3.88$, $S.D = 0.824$) การเพิ่มการจัดวางถังขยะให้ทั่วถึง ($\bar{O} = 3.78$, $S.D = 0.827$) การเพิ่มแสงสว่างตามถนนในชุมชน ($\bar{O} = 3.75$, $S.D = 0.761$) และการเพิ่มห้องน้ำ สาธารณะ ($\bar{O} = 3.60$, $S.D = 0.784$) ตามลำดับจากค่า S.D แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่ได้มีการเกาะกลุ่มกัน

3) ด้านประชาสัมพันธ์ ($\bar{O} = 3.83$, $S.D = 0.864$) โดยเมื่อพิจารณาระดับข้อคิดเห็นในส่วน ทัศนคติแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่า บุคคลมีระดับข้อคิดเห็นด้าน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ การเพียงพอของศูนย์ประชาสัมพันธ์การ ท่องเที่ยว ($\bar{O} = 3.89$, $S.D = 0.947$) เพิ่มสัญลักษณ์สถานที่สำคัญ ($\bar{O} = 3.80$, $S.D = 0.978$) และเพิ่มป้าย บอกรายละเอียดในชุมชนให้เห็นได้โดยง่าย ($\bar{O} = 3.79$, $S.D = 0.826$) ตามลำดับจากค่า S.D แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลมีการเกาะกลุ่มกัน บุคคลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

4) ด้านบุคลากร ($\bar{O} = 3.97$, $S.D = 0.751$) โดยเมื่อพิจารณาระดับข้อคิดเห็นในส่วนทัศนคติ แนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่า บุคคลที่กรอกแบบสอบถามมีระดับ ข้อคิดเห็นด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ ภาษาอังกฤษต่างประเทศ ($\bar{O} = 4.01$, $S.D = 0.796$) ฝึกฝนการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ($\bar{O} = 3.97$, $S.D = 0.897$) และ ฝึกอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ($\bar{O} = 3.94$, $S.D = 0.714$) ตามลำดับจากค่า S.D แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมี การเกาะกลุ่มกัน บุคคลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

5) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{O} = 4.01$, $S.D=0.758$) โดยเมื่อพิจารณาระดับข้อคิดเห็นในส่วนทัศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่า บุคคลที่กรอกแบบสอบถามมีระดับข้อคิดเห็นด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ การจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{O} = 4.02$, $S.D=0.781$) และการจัดสรรกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวและชุมชนได้มีส่วนร่วม ($\bar{O} = 4.00$, $S.D=0.777$) ตามลำดับจากค่า S.D แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการเกาะกลุ่มกัน บุคคลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

6) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ($\bar{O} = 4.14$, $S.D=0.624$) โดยเมื่อพิจารณาระดับข้อคิดเห็นในส่วนทัศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่าบุคคลที่กรอกแบบสอบถามมีระดับข้อคิดเห็นด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ การร่วมกันวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้นและระยะยาว ($\bar{O} = 4.16$, $S.D=0.696$) และความเต็มใจร่วมมือกันในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างจริงจัง ($\bar{O} = 4.12$, $S.D=0.657$) ตามลำดับจากค่า S.D แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่มีการเกาะกลุ่มกัน บุคคลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

4.1.2 ผลการศึกษาข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

จากแบบสัมภาษณ์เรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ได้แบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นจำนวน 6 กลุ่ม ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 1 (กลุ่มผู้ประกอบการรถโดยสาร ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่) จำนวน 5 คน

พบว่า รูปแบบและแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่าควรให้มีการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

1) ประชาสัมพันธ์ทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น ให้มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ ลงนิตยสารภาษาไทยและภาษาต่างชาติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้จักจังหวัดแพร่มากขึ้น ว่าจังหวัดนี้มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าค้นหาอย่างมากมาย มันไม่ใช่แค่จังหวัดเล็ก ๆ หรือเป็นแค่จังหวัดทางผ่านเพื่อไปจังหวัดอื่นเท่านั้น

2) ประชาสัมพันธ์ทางสื่ออินเทอร์เน็ต เนื่องจากว่าคนไทยส่วนใหญ่นิยมหันมาใช้เทคโนโลยีโลกโซเชียล ในทุกวัย โดยเฉพาะเฟซบุ๊กจัดทำเป็นวิดีโอนำเสนอ สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญจะทำให้เป็นที่ต้องตาของผู้ที่สนใจเป็นอย่างมาก ทำให้อยากมาเที่ยวจังหวัดแพร่

ด้านผู้ประกอบการโดยสารได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวช่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งโฮ้ง) พบว่า ช่วยพัฒนาในด้านให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ ภายในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวเหมือนเป็นมัคคุเทศก์จิตอาสาไปในตัว เช่น ที่กิน ที่เที่ยว ที่พัก อาศัย โดยให้ความสำคัญกับความเอาใจใส่ จริใจให้การบริการอย่างแท้จริงและด้านต่อมาด้านศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวล้านนา ให้นักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและชาวต่างชาติได้เห็นและรู้สึกทุกครั้งที่มาเที่ยว เช่น รอยยิ้ม ภาษาท้องถิ่น วิธีการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน แต่สำหรับชาวต่างชาติอาจจะต้องมีคนช่วยในการสื่อสาร

ด้านผู้ประกอบการโดยสารได้รับงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวช่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งโฮ้ง) พบว่า ผู้ให้สัมภาระจำนวนทั้งหมดไม่ได้รับงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ด้านการจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ พบว่า จัดเส้นทางท่องเที่ยวเยี่ยมชมแหล่งอารยธรรม วัฒนธรรม ประเพณีของชาวเวียงโกศัย (ชื่อที่ใช้เรียกจังหวัดแพร่ในอดีต) ที่บ่งบอกความเป็นล้านนาอยู่ในตัว สิ่งที่ภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน ควรร่วมมือกันพัฒนาป้ายบอกทางและเส้นทางให้ชัดเจน ซึ่งหากพัฒนาได้ก็จะช่วยให้การเดินทาง สร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว ความเป็นระเบียบเรียบร้อยบนท้องถนนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรค้นหาวัฒนธรรมที่น่าสนใจและพัฒนาให้เป็นจุดศูนย์กลางใหม่ ให้นักท่องเที่ยวสนใจ เมื่อมาเที่ยวจะต้องนึกถึงสถานที่นี้เป็นสิ่งแรกจะทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจอย่างมาก

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน เช่น หัตถกรรมเครื่องเงิน เครื่องทองกับการทำมะขามแก้วของชุมชนบ้านพระนอนและการทำผ้าหม้อฮ่อม ของชุมชนบ้านทุ่งโฮ้ง ที่จะสามารถนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวของในชุมชน เราสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน อย่างเช่น เสื้อหม้อฮ่อม การผลิตที่ต้องใช้ความชำนาญถึงจะได้ผ้าหม้อฮ่อมที่สวยงาม เช่นเดียวกับการเครื่องเงินเครื่องทองหรือมะขามแก้ว ที่ต้องใช้ความอดทน ตั้งใจ ปรึบปรุจนกว่าจะถูกใจตามความต้องการของผู้บริโภค

ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว รูปแบบที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ พบว่า ควรจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในรูปแบบของการให้นักท่องเที่ยวทดลองทำตามและเป็นกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในชุมชนเป็นสื่อกลางดึงดูด ให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและเข้ามาท่องเที่ยวกันมากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 2 (กลุ่มผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึกในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดแพร่) จำนวน 5 คน

ด้านรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
ทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า รูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตเมืองแพร่ควรเน้นไป
ในทางด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมตามฉบับของแบบชาวแพร่ล้านนา เนื่องจากจังหวัดแพร่มี
ประวัติศาสตร์มายาวนาน อยากให้มีการอนุรักษ์ที่เกิดจากคนรุ่นใหม่

ด้านผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึกได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขต
อำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวข่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและ
บ้านทุ่งไธ้ง) พบว่า ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในการเผยแพร่วัฒนธรรม โดยทาง
หน่วยงานภาครัฐได้มีการรณรงค์ให้มีการแต่งกายพื้นเมือง คือผ้าหม้อฮ่อมเพื่อเป็นการเผยแพร่
วัฒนธรรมในด้านการแต่งกาย ซึ่งผ้าหม้อฮ่อม นั้นเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น

ด้านผู้ประกอบการร้านขายของที่ระลึกได้รับงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใน
เขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวข่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและ
บ้านทุ่งไธ้ง) พบว่า ไม่ได้รับงบประมาณเลย

ด้านการจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทาง
วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า ควรจัดเส้นทางท่องเที่ยวไปตามแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่าง ๆ
เช่น วัดวาอาราม บ้านสมัยโบราณ สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น โดยใช้ยานพาหนะ รถราง สามล้อ รถ
โดยสาร พาน้ำเที่ยว

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน เช่น หัตถกรรมเครื่องเงิน เครื่องทองกับการทำ
มะขามแก้ว ของชุมชนบ้านพระนอนและการทำผ้าหม้อฮ่อมของชุมชนบ้านทุ่งไธ้ง ที่จะสามารถนำมา
เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า เราสามารถที่จะนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
ทางวัฒนธรรม โดยต้องอาศัยความร่วมมือของชาวบ้านในชุมชน นำสิ่งที่โดดเด่นในชุมชนนั้นพัฒนา
เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนได้ เช่น บ้านทุ่งไธ้ง จะเป็นหมู่บ้านที่ทำผ้าหม้อฮ่อม
ชาวบ้านจะพากันนุ่งผ้าหม้อฮ่อมกันทั้งหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้านและเป็นที่ดึงดูดแก่
ผู้มาเยือน

ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบใดที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว
ได้ พบว่า การท่องเที่ยวซึ่งเป็นรูปแบบวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การพาเยี่ยมชมการย้อมผ้าหม้อฮ่อมและ
การแกะสลักไม้ การทำเฟอร์นิเจอร์ที่เกี่ยวกับไม้ เป็นต้น และควรจัดให้มีที่พักแบบโฮมสเตย์เพื่อให้
นักท่องเที่ยวได้สัมผัสศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างใกล้ชิด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 3 (กลุ่มผู้ประกอบการร้านอาหาร ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่)
จำนวน 5 คน

ด้านรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่าควรมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการต่าง ๆ ในเขตอำเภอเมืองแพร่ จัดงานเทศกาลท่องเที่ยว โดยนำเสนอของดีในชุมชน เช่น อาหาร ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ผ้าหม้อฮ่อม ไม้สักเพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยว

ด้านผู้ประกอบการร้านอาหารได้มีส่วนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวข่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งไธสง) พบว่าในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เช่น งานปีใหม่ งานสงกรานต์ เป็นต้น ทางหน่วยงานภาครัฐจะมีการจัดงานมหกรรมขนมเส้นเมืองแพร่และลาบเมืองแพร่ โดยจะมีการเชิญชวนให้ทางร้านไปออกกิจกรรมทำขนมเส้นเมืองแพร่ ลาบเมืองแพร่ และอาหารเหนือประเภทอื่น ๆ เมื่อนักท่องเที่ยวได้มาทานอาหารที่ร้าน ก็จะมีการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

ด้านผู้ประกอบการร้านอาหารได้รับงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวข่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งไธสง) พบว่า ทางร้านอาหารไม่ได้รับงบประมาณเลย

ด้านการจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ พบว่า เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ ควรเป็นเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น สิ่งปลูกสร้างที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน วัดวาอาราม เป็นต้น ควรมีการวางแผนเส้นทางอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง โดยต้องคำนึงถึงคนชราและคนพิการด้วย แหล่งท่องเที่ยวควรมีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่สามารถบรรยายเป็นต่างชาติเสริมให้แก่ักท่องเที่ยว ซึ่งจังหวัดแพร่ในปัจจุบันนี้ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวที่จังหวัดแพร่มากขึ้น

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน เช่น หัตถกรรมเครื่องเงิน เครื่องทองกับการทำมะขามแก้ว ของชุมชนบ้านพระนอน และการทำผ้าหม้อฮ่อม ของชุมชนบ้านทุ่งไธสง ที่จะสามารถนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า ควรมีการสาธิตการทำ เช่น การย้อมผ้าหม้อฮ่อม ให้นักท่องเที่ยวได้เห็นวิธีการทำ หรือให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำ ถ้าทำเสร็จแล้วก็สามารถนำเป็นของที่ระลึกได้ ควรจัดทำศูนย์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น (OTOP) เพื่อนำผลิตภัณฑ์ของในชุมชนให้เป็นของฝาก ของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว รูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ พบว่า ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเมืองแพร่ ให้เป็นรูปธรรมสามารถเข้าถึงได้ เช่น การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแนวประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยววัฒนธรรมท้องถิ่นและการท่องเที่ยววัด

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 4 (กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ) จำนวน 4 หน่วยงาน

ด้านรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ พบว่า รูปแบบที่มีการส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมเกิดจากการร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในเขตอำเภอเมืองแพร่ นั้นได้แบ่งเขตเป็น 2 โซน คือ โซนเมืองใหม่กับโซนเมืองเก่า โดยโซนเมืองเก่า นั้นจะเป็นย่านการค้าธุรกิจที่สำคัญของจังหวัดแพร่ แต่ในโซนเมืองเก่า นั้นจะเป็นย่านของแหล่งวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณี ที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองแพร่ แนวทางการอนุรักษ์กำแพงเมืองแพร่ บ้านไม้สักที่มีอายุยาวนานประมาณ 200 หลัง วัดวาอาราม เป็นต้น ซึ่งไม่ได้การสนับสนุนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานเอกชนเท่านั้น ยังเกิดจากเยาวชนรุ่นใหม่ ที่เห็นความสำคัญ

ด้านหน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวข่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งไธ้ง) พบว่า ได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบ ดังนี้คือ มีการร่วมมือกับชาวบ้านในการจัดกาดก่องเก่า (ถนนคนเดินแบบชาวบ้าน) ซึ่งกาดในภาษาเหนือหมายถึงตลาด โดยชาวบ้านได้นำของมาขาย เช่น ผ้าพื้นเมือง ของโบราณที่ทำดูได้ยาก อาหารท้องถิ่น เป็นต้น และมีการจัดแสดงวงดนตรีท้องถิ่น มีการละเล่นแบบพื้นเมือง

ด้านหน่วยงานที่ใช้งบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวข่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งไธ้ง) พบว่า ใช้งบประมาณที่ได้รับนำมาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบ เช่น ทำนุบำรุง ศาลหลักเมืองหรือสะดือเมืองแพร่ ให้ดูดีมากขึ้นมากว่าเดิม คุ่มเจ้าหลวงได้มีการปรับปรุงทุกชั้น ทุกห้อง และสามารถใช้โทรศัพท์มือถือมาสแกนคิวอาร์โค้ด หลังจากนั้นจะอธิบายถึงประวัติความเป็นมาของแต่ละสถานที่ที่อยู่ในบริเวณคุ้มเจ้าหลวง เป็นต้น และที่สำคัญมีการจัดทำศูนย์การเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม หรือมาซื้อของฝากของที่ระลึกได้

ด้านการจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า อยากให้มีจัดระบบรถรางนำเที่ยว โดยจัดทำเป็นรถรางพาเที่ยว 9 วัด โดยเรียงลำดับจากวัดที่ 1 ไปถึงวัดที่ 9 ดังนี้ ได้แก่ วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร วัดสระบ่อแก้ว วัดจอมสวรรค์ วัดสุวรรณคีรีเวศน์ วัดหัวข่วง วัดศรีภูมิ วัดหลวง วัดพงศสุนันท์และวัดพระนอน แล้วยังมีจักรยานให้เช่าสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการ แต่ถ้ามีนักท่องเที่ยวมาเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ สามารถใช้บริการสามล้อนำเที่ยว ที่ทางหน่วยงานภาครัฐจัดให้ได้

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน เช่น หัตถกรรมเครื่องเงิน เครื่องทองกับการทำมะขามแก้ว ของชุมชนบ้านพระนอนและการทำผ้าหม้อฮ่อม ของชุมชนบ้านทุ่งไธ้ง ที่จะสามารถนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า โดยของที่มีอยู่ในแต่ละชุมชนที่เรียกว่าผลิตภัณฑ์ของชุมชน ควรมีการหาวิธีการทำให้นักท่องเที่ยวได้เห็นว่ามีวิธีการทำอย่างไรบ้าง แล้วที่สำคัญ

ควรให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำด้วยจะสามารถสร้างความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว เช่น วิธีการทำขนมเส้นน้ำหมูเมืองแพร่ โดยนักท่องเที่ยวสามารถปรุงขนมเส้นด้วยตัวเองได้

ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบใดที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ พบว่า เนื่องจากว่าจังหวัดแพร่เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่เก่าแก่จังหวัดหนึ่งของภาคเหนือจึงเต็มไปด้วยร่องรอยทางประวัติศาสตร์มากมาย จึงเหมาะที่จะจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงวัฒนธรรมและท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 5 (กลุ่มผู้ประกอบการโรงแรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่)

จำนวน 5 คน

ด้านรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า ควรเน้นด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวเมืองแพร่ เนื่องด้วยปัจจุบันนี้มีการรณรงค์ให้มีการใส่ผ้าพื้นเมือง หรือผ้าหม้อฮ่อมกันมากขึ้น เพื่อให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นไว้

ด้านผู้ประกอบการโรงแรมได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวขวง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งโฮ้ง) พบว่า ที่ผ่านมาทางโรงแรมที่ได้มีการจัดโปรโมชั่นลดราคาห้องพัก เช่น พัก 3 คืน ฟรี 1 คืน เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปในตัว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวได้คุ้มค่าและได้เก็บความประทับใจเอาไว้

ด้านผู้ประกอบการโรงแรมได้รับงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระบ่อแก้ว บ้านหัวขวง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งโฮ้ง) พบว่า ทางผู้ประกอบการโรงแรมไม่ได้รับงบประมาณเลย

ด้านการจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมควรดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ เช่น บ้านเรือนสมัยก่อนควรต้องมีการอนุรักษ์ไว้ห้ามมีการถอดถอนสิ่งปลูกสร้างวัดต่าง ๆ ที่มีอายุยาวนานหลายร้อยปี ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในเมืองแพร่ ส่วนใหญ่จะชอบและถ่ายรูปเก็บไว้ จึงทำให้เป็นเอกลักษณ์ของเมืองแพร่อย่างหนึ่ง

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน เช่น หัตถกรรมเครื่องเงิน เครื่องทองกับการทำมะขามแก้ว ของชุมชนบ้านพระนอนและการทำผ้าหม้อฮ่อม ของชุมชนบ้านทุ่งโฮ้ง ที่จะสามารถนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า ควรมีการจัดสาธิตวิธีทำและได้มีการทดลองทำของนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นที่น่าดึงดูดความสนใจมากขึ้น เช่น การย้อมผ้าหม้อฮ่อม การทำขนมเส้นน้ำหมูเมืองแพร่

ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบใดที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ พบว่า โดยมีกิจกรรมทำบุญ 9 วัด ที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมหรือมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มที่ 6 (กลุ่มผู้นำชุมชน) จำนวน 7 คน

ด้านรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ต้องคำนึงถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของจังหวัดแพร่ ที่จะนำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักเมืองแพร่มากขึ้น เช่น ประเพณีและขนบธรรมเนียม ที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

ด้านผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระป่อแก้ว บ้านหัวช่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งไธสง) พบว่าได้ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐจังหวัดแพร่และชาวบ้านในชุมชน ปรับภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมในพื้นที่ให้มีความโดดเด่น ตามสภาพภูมิทัศน์ ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของจังหวัดและพื้นที่นั้น ๆ มีการสนับสนุนกิจกรรม การท่องเที่ยว ตามแบบวัฒนธรรมและวิถีการดำเนินชีวิตของคนแพร่ เช่น กาดกองเก่า ถนนคนเดินเมืองแพร่ เป็นต้น

ด้านผู้นำชุมชนได้รับงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระป่อแก้ว บ้านหัวช่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งไธสง) พบว่าได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ได้รับงบประมาณส่วนหนึ่งมาช่วยในการสนับสนุนการทำผลิตภัณฑ์ของชุมชนและได้งบประมาณมาส่งเสริมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ในเขตของชุมชน

ด้านการจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ พบว่าควรจัดเส้นทางท่องเที่ยวที่เน้นการอนุรักษ์ โดยปั่นจักรยานหรือมีรถราง ไปตามเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีประวัติศาสตร์

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน เช่น ทัศนกรรมเครื่องเงิน เครื่องทองกับการทำมะขามแก้ว ของชุมชนบ้านพระนอนและการทำผ้าหม้อฮ่อมของชุมชนบ้านทุ่งไธสง ที่จะสามารถนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน พบว่า แต่ละชุมชนมีความแตกต่าง การทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ควรต้องมีการประชาสัมพันธ์และต้องมีการพิจารณาจากเอกลักษณ์เฉพาะตนทางวัฒนธรรมและคุณค่าที่ควรอนุรักษ์ไว้

ด้านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว รูปแบบที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ พบว่า จัดในรูปแบบสาธิตและทดลองการทำอาหารท้องถิ่น โดยเฉพาะขนมจีนน้ำหมูเมืองแพร่ ลาบเมืองแพร่และการทำหม้อฮ่อม จะเป็นในด้านการย้อมผ้าหม้อฮ่อม วิธีการตัดเย็บที่จะสามารถสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวจังหวัดแพร่เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 4.20: สรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์

ประเด็นสำคัญ ที่ได้จากการ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล	รูปแบบและแนวทางใน การพัฒนาชุมชนในเขต อำเภอเมืองแพร่ ให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่อยู่ในเขตอำเภอ เมืองแพร่	การได้รับจัดสรร งบประมาณใน การพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวในเขตอำเภอ เมืองแพร่	การจัดเส้นทางแหล่ง ท่องเที่ยวในเขตอำเภอ เมืองแพร่ เพื่อรองรับการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	ทรัพยากรการท่องเที่ยวใน แต่ละชุมชน ที่จะสามารถ นำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	การจัดกิจกรรมที่จะ สามารถดึงดูดความ สนใจของนักท่องเที่ยว
ผู้ประกอบการ รถโดยสาร	1. ประชาสัมพันธ์ทาง สื่อสิ่งพิมพ์ 2. ประชาสัมพันธ์ทาง สื่ออินเทอร์เน็ต	ช่วยพัฒนาในด้านให้ คำแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ ต่าง ๆ ภายในชุมชน และ สถานที่ท่องเที่ยวที่น่า สนใจให้กับนักท่องเที่ยว เหมือนเป็นมัคคุเทศก์จิต อาสาไปในตัว	ไม่ได้รับการจัดสรร งบประมาณ	จัดเส้นทางท่องเที่ยว เยี่ยมชมแหล่งอารยธรรม วัฒนธรรม ประเพณี ของชาวเวียงโกศัย	เราสามารถพัฒนาเป็น แหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมได้อย่างเป็น รูปธรรม สามารถสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่คนใน ชุมชน	ควรจัดกิจกรรมเพื่อ ดึงดูดความสนใจของ นักท่องเที่ยว ในรูปแบบ ของการให้นักท่องเที่ยว ทดลองทำตามและเป็น กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม ท้องถิ่นอย่างแท้จริง
ผู้ประกอบการร้าน ขายของที่ระลึก	เน้นทางด้านกรอนุรักษ์ วัฒนธรรมฉบับของแบบ ชาวแพร่ล้านนา	มีการเผยแพร่วัฒนธรรม โดยการแต่งกายพื้นเมือง	ไม่ได้รับการจัดสรร งบประมาณ	ควรเป็นเส้นทางที่ดึงดูด ความสนใจของ นักท่องเที่ยว เช่น บ้านสมัยก่อนควรต้อง อนุรักษ์ไว้ สิ่งปลูกสร้าง ทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น	นำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมา พัฒนาเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อย่างยั่งยืนได้	จัดเป็นกิจกรรม ท่องเที่ยวเป็นรูปแบบ วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น พาชมการย้อมผ้าหม้อ ฮ่อม เป็นต้น

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.20 (ต่อ): สรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์

ประเด็นสำคัญ ที่ได้จากการ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล	รูปแบบและแนวทางใน การพัฒนาชุมชนในเขต อำเภอเมืองแพร่ ให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่อยู่ในเขตอำเภอ เมืองแพร่	การได้รับจัดสรร งบประมาณใน การพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวในเขตอำเภอ เมืองแพร่	การจัดเส้นทางแหล่ง ท่องเที่ยวในเขตอำเภอ เมืองแพร่ เพื่อรองรับการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	ทรัพยากรการท่องเที่ยว ในแต่ละชุมชน ที่จะ สามารถนำมาเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อย่างยั่งยืน	การจัดกิจกรรมที่จะ สามารถดึงดูดความ สนใจของนักท่องเที่ยว
ผู้ประกอบการ ร้านอาหาร	ควรมีการรวมกลุ่มของ ผู้ประกอบการต่าง ๆ จัด งานเทศกาลท่องเที่ยว โดยเสนอของดีในชุมชน	โดยในช่วงเทศกาลทาง หน่วยงานภาครัฐมีการจัด เทศกาลอาหารพื้นเมือง โดยเชิญผู้ประกอบการ ร้านอาหารไปจัดกิจกรรม ร่วมกัน	ไม่ได้รับการจัดสรร งบประมาณ	ควรเป็นเส้นทางแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ควรมีการวางแผนเส้นทาง อย่างชัดเจน โดยคำนึงถึง คนชรา และคนพิการด้วย มีมีคฤหบดีสามารถ บรรยายเป็นภาษาอังกฤษ หรือภาษาจีนเสริมได้	ควรมีสวัสดิการทำให้ เช่น การย้อมผ้าหม้อฮ่อมให้ นักท่องเที่ยวได้เห็นวิธี การทำหรือได้ทดลองทำ	ควรจัดกิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่เป็น เอกลักษณ์เฉพาะของ เมืองแพร่ให้เป็นรูปธรรม สามารถเข้าถึงได้
ผู้ประกอบการโรงแรม	ควรเน้นด้านการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยว ให้มีการอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่นของ ชาวเมืองแพร่	ทางโรงแรม หรือที่พักได้ มีการจัดโปรโมชั่นลด ราคา สำหรับลูกค้าที่เข้า มาใช้บริการ	ไม่ได้รับการจัดสรร งบประมาณ	ควรเป็นเส้นทางที่ดึงดูด ความสนใจของ นักท่องเที่ยว เช่น บ้าน สมัยก่อนควรต้องอนุรักษ์ ไว้ สิ่งปลูกสร้างทาง ประวัติศาสตร์ เป็นต้น	ควรมีการจัดสวัสดิการให้ และได้มีการทดลองทำ ของนักท่องเที่ยว เพื่อ เป็นที่ดึงดูดความสนใจ ของนักท่องเที่ยวมากขึ้น	โดยมีการจัดกิจกรรม ทำบุญ 9 วัด ตาม เส้นทางแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.20 (ต่อ): สรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์

ประเด็นสำคัญ ที่ได้จากการ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล	รูปแบบและแนวทางใน การพัฒนาชุมชนในเขต อำเภอเมืองแพร่ ให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน	การมีส่วนร่วมในการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว ที่อยู่ในเขตอำเภอ เมืองแพร่	การได้รับจัดสรร งบประมาณใน การพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวในเขตอำเภอ เมืองแพร่	การจัดเส้นทางแหล่ง ท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง แพร่ เพื่อรองรับการ ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	ทรัพยากรการท่องเที่ยว ในแต่ละชุมชน ที่จะ สามารถนำมาเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อย่างยั่งยืน	การจัดกิจกรรมที่จะ สามารถดึงดูดความ สนใจของนักท่องเที่ยว
หน่วยงานภาครัฐ	รูปแบบโดยมีการส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมเกิด จากความร่วมมือของ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน	ได้มีการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตความ รับผิดชอบ	ได้รับงบประมาณมา พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น ทำนุบำรุง ศาลหลักเมืองแพร่ หรือ สะดือเมืองแพร่ เป็นต้น	อยากให้มีการจัดระบบรกราง นำเที่ยว โดยเกิดจากความ ร่วมมืออย่างจริงจังเต็มที่ทั้ง ในด้านภาครัฐ และ ภาคเอกชนของจังหวัดแพร่ โดยจัดทำเป็นรกรางพา เที่ยว 9 วัด	นำของที่มีอยู่ในชุมชน หรือผลิตภัณฑ์ในชุมชน สาธิตให้นักท่องเที่ยวได้ ชม เช่น การทำขนมจีน น้ำหมูเมืองแพร่ เป็นต้น	จัดกิจกรรมรูปแบบ สาธิต และทดลอง ทำอาหารท้องถิ่น โดยเฉพาะขนมจีนน้ำหมู เมืองแพร่
ผู้นำชุมชน	ควรบริหารด้านกิจกรรม การท่องเที่ยว โดย คำนึงถึงเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ที่โดดเด่น ของจังหวัดแพร่	ได้ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ และชาวบ้านในชุมชน ปรับ ภูมิทัศน์ และ สภาพแวดล้อมในพื้นที่ให้มี ความโดดเด่น	ได้รับงบประมาณจาก หน่วยงานภาครัฐมาสนับสนุน การทำผลิตภัณฑ์ ของชุมชน และส่งเสริม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	ควรจัดเส้นทางเน้นการ อนุรักษ์ เช่น การปั่น จักรยาน หรือมีรถราง พา เยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว	การทำให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ควรมีการประชาสัมพันธ์ และมีการพิจารณาจาก เอกลักษณ์วัฒนธรรม	จัดกิจกรรมรูปแบบ สาธิต และทดลอง ทำอาหารท้องถิ่น โดยเฉพาะขนมจีนน้ำหมู เมืองแพร่

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 รูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

รูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งบริเวณของขอบเขตการวิจัยเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่มีอายุยาวนาน เช่น สิ่งปลูกสร้าง วัด เป็นต้น โดยทรงคุณค่าเป็นอย่างมากสำหรับชาวจังหวัดแพร่ สามารถที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน คืออาศัยความร่วมมือของชาวบ้านในชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยผลักดันในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังต้องประเมินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ และวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์คงความเป็นล้านนาของชาวเหนือ สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้การดำเนินวิถีชีวิตของคนในชุมชน

สำหรับแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ควรที่จะพัฒนาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงการอนุรักษ์วัฒนธรรม ได้แก่ มีการรณรงค์นุ่งผ้าหม้อฮ่อมหรือทูก ๆ วันศุกร์จะมีการรณรงค์ให้แต่งกายสวมผ้าพื้นเมืองเพื่อให้มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามไว้ ร่องลงมาจะเป็นด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการพัฒนาเรื่องระบบสาธารณสุขโลกให้ดีขึ้นกว่านี้ได้แก่ ห้องน้ำ ป้ายบอกแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

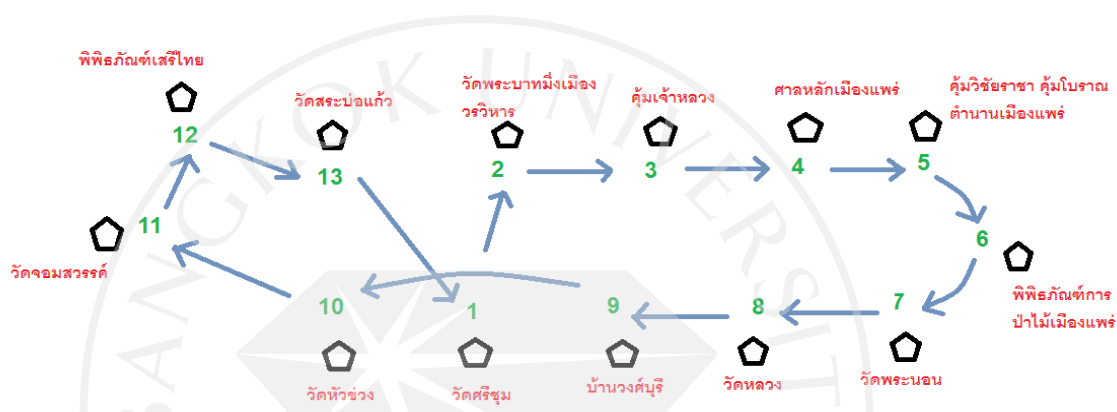
ส่วนที่ 2 เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ เพื่อการรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน นั้นควรเป็นเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่อยู่ในเขตเมืองเก่า ซึ่งในเขตเมืองเก่าจะมีสิ่งปลูกสร้างที่มีอายุมานานนับร้อยปี ได้แก่ คู่มเจ้าหลวง คู่มวิชัยราชา คู่มโบราณตำนานเมืองแพร่ บ้านวงศ์บุรี พิพิธภัณฑป์าไม้จังหวัดแพร่ หรือวัดที่มีอายุมานานนับร้อยปีเช่นกัน ได้แก่ วัดจอมสวรรค์ วัดหัวข่วง วัดพระนอน วัดหลวง วัดศรีชุม เป็นต้น จึงเหมาะสมเป็นอย่างมากในการจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพราะสถานที่แต่ละที่ไม่ได้ไกลกันมาก นักท่องเที่ยวจึงสามารถเดินทางได้สะดวกสบาย

ส่วนเส้นทางที่เหมาะสมในการพัฒนาให้เป็นเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว มีความเหมาะสมทั้ง 3 เส้นทาง ดังนี้

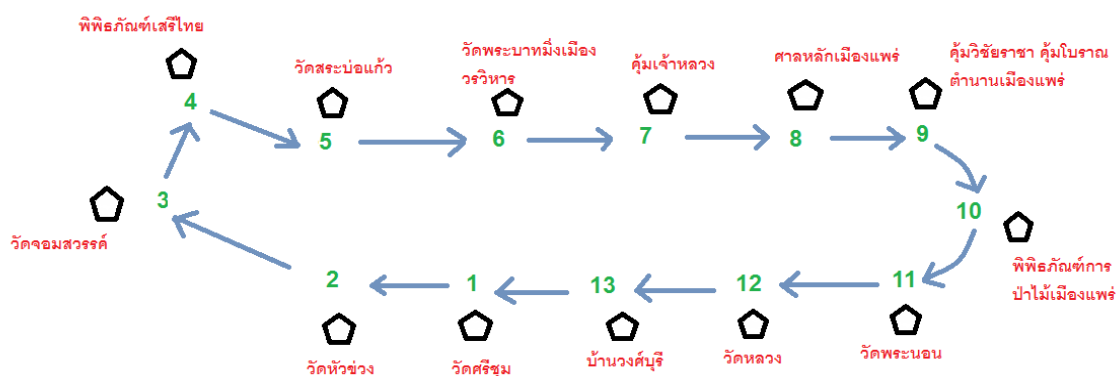
1) วัดศรีชุม--->วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร--->คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่--->ศาลหลักเมืองแพร่--->คุ้มวิชัยราชา คุ้มโบราณตำนานเมืองแพร่--->วัดพระนอน--->บ้านวงศ์บุรี--->วัดหลวง--->วัดหัวข่วง--->วัดจอมสวรรค์--->พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ--->วัดสระปถมัย--->วัดศรีชุม

ภาพที่ 5.1: เส้นทางเดินรถรางเส้นทางที่ 1

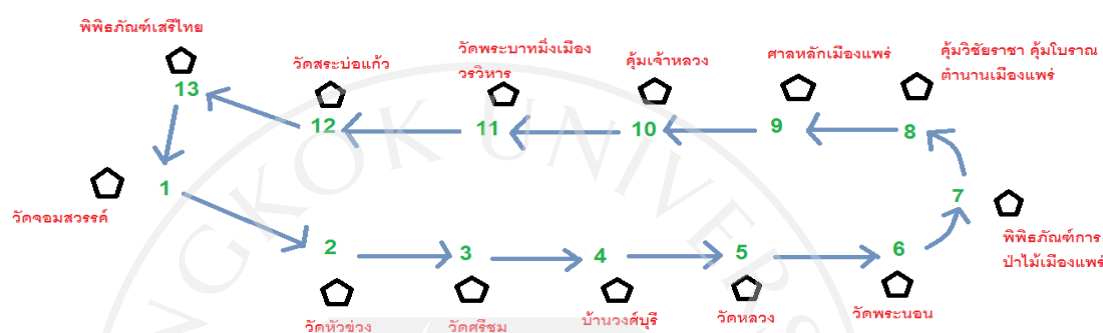
2) วัดศรีชุม--->วัดหัวข่วง--->วัดจอมสวรรค์--->พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ--->วัดสระปถมัย--->วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร--->คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่--->ศาลหลักเมืองแพร่--->คุ้มวิชัยราชา คุ้มโบราณตำนานเมืองแพร่--->พิพิธภัณฑสถานป่าไม้เมืองแพร่--->วัดพระนอน--->บ้านวงศ์บุรี--->วัดหลวง--->วัดศรีชุม

ภาพที่ 5.2: เส้นทางเดินรถรางเส้นทางที่ 2

3) วัดจอมสวรรค์--->วัดหัวข่วง--->วัดศรีชุม--->วัดหลวง--->บ้านวงศ์บุรี--->วัดพระนอน--->พิพิธภัณฑสถานการป่าไม้เมืองแพร่--->คุ้มวิชัยราชา คุ้มโบราณตำนานเมืองแพร่--->ศาลหลักเมืองแพร่--->คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่--->วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร--->วัดสระบ่อแก้ว--->พิพิธภัณฑสถานเสรีไทย--->วัดจอมสวรรค์

ภาพที่ 5.3: เส้นทางเดินรถรางเส้นทางที่ 3

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีรถรางนำเที่ยว แล้วการออกของรถรางควรออกทุก ๆ 30 นาที ซึ่งการซื้อตั๋วรถรางเป็นการซื้อตั๋วเที่ยวชม โดยไม่จำกัดเวลาเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว โดยมีจุดจำหน่ายตั๋วทุกแหล่งท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นได้ทุกที่ตามเส้นทางของรถราง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ควรจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่สวนสุขภาพ แล้วมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวคือ ผ้าหม้อฮ่อม และขนมจีนน้ำหมูเมืองแพร่ ที่จะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยว และชาวบ้านเป็นรูปแบบของการสาธิตทำผ้าหม้อฮ่อม และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ เช่น สร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น เกิดอาชีพใหม่แก่คนในท้องถิ่น เป็นต้น

ส่วนที่ 3 ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาในแต่ละชุมชนนั้นมีความแตกต่างกันไป การทำเครื่องเงินเครื่องทองและมะขามแก้ว ของชุมชนพระนอน การทำผ้าหม้อฮ่อมของชุมชนทุ่งไผ่สามารถที่จะนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนได้ ได้แก่ ชุมชนทุ่งไผ่เป็นชุมชนที่ผลิตผ้าหม้อฮ่อม สามารถที่จะทำเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้ โดยมีการสาธิต

การยืมผ้าหม้อฮ่อมให้นักท่องเที่ยวได้เห็นขั้นตอนการทำ หรือให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำด้วยตนเอง ยังสามารถสร้างความดึงดูดแก่นักท่องเที่ยวได้ด้วย

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและทัศนคติของชาวบ้านต่อแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ชาวบ้านมีทัศนคติต่อแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอแพร่ ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าควรมีระบบรักษาความปลอดภัย ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาเที่ยวในจังหวัดแพร่ด้วย ได้แก่ จัดให้มีไฟฟาส่องสว่างอย่างเพียงพอในพื้นที่ที่อาจเกิดอันตราย ติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงที่จะนำไปสู่การก่อเหตุอาชญากรรม ดังนั้นจึงต้องนึกถึงเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวภายในจังหวัดแพร่

2) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ชาวบ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติว่า ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชนให้สวยงาม จังหวัดแพร่เป็นจังหวัดที่เต็มไปด้วยวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ จึงเป็นที่น่าดึงดูดของนักท่องเที่ยวที่ได้มาเยือน แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ จึงต้องมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม มีความร่มรื่นของสิ่งแวดล้อม

3) ด้านการประชาสัมพันธ์ ชาวบ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าการเพียงพอของศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวยังมีน้อยไม่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาติดต่อบริการข้อมูลการบริการท่องเที่ยว

4) ด้านบุคลากร ชาวบ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าควรมีการอบรมภาษาต่างประเทศให้แก่ชาวบ้านในท้องถิ่น โดยเฉพาะภาษาอังกฤษเนื่องจากจังหวัดแพร่ในปัจจุบันได้มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมมาเที่ยวที่จังหวัดแพร่มากขึ้นจะทำให้สื่อสารเข้าใจได้ง่ายขึ้นกับนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านภาษา ควรมีโครงการอบรมภาษาอังกฤษเบื้องต้นไว้สำหรับสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ในอนาคตนี้ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญอย่างมากแก่ประชาชนทุกภาคส่วน

5) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ชาวบ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าควรมีการจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากที่น่าสนใจ สามารถทำเป็นเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ เช่น เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นต้น

6) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ชาวบ้านส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าควรมีการร่วมกันวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งจะส่งผลทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นเป็นไปอย่างมีระบบ ทำให้การพัฒนาร่วมกันเกิดความสามัคคี เป็นชุมชนที่มีความแข็งแกร่งและแข็งแกร่งมากขึ้น

5.2 อภิปรายผล

แนวทางในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนจังหวัดแพร่พบว่า รูปแบบและแนวทางของการพัฒนาชุมชนที่อยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ควรพัฒนารูปแบบให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยให้ความร่วมมือกันทุกภาคส่วนประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและชาวบ้านในชุมชน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละด้านองค์ประกอบด้วยกัน มีการบริหารจัดการ ร่วมกันจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพ ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาเงิน จังหวัดราชบุรีของ นางลักษณ์ จันทาภากุล และนรินทร์ สังข์รักษา (2556) พบว่า แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์นั้นต้องมีความ ร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้มีศักยภาพในการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัสสินี บุญมีศรีสง่า และคณะ (2556) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาถนนคนเดินตลาด 200 ปี ปราณบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยการ มีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม คนในชุมชนควรให้ความร่วมมือ กัน ช่วยกันบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความพร้อมต่อการมาเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว ได้แล้วในส่วนของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ชาวบ้านในท้องถิ่นมีความตระหนักถึงความ มีส่วนร่วมบริหารจัดการท่องเที่ยว สร้างความพึงพอใจต่อคนในชุมชน แล้วยังส่งผลไปยังนักท่องเที่ยว ที่มาเที่ยวในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของ ชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำงอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ของ วีระพล ทองมา (2554) พบว่า การมีส่วนร่วมของคนภายในชุมชน ในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในการรองรับ นักท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพรวมทั้งยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัญชिता วิชาโห่ง (2554) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาการตลาดนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้องรวมตัวทุกฝ่าย ประกอบด้วย หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องการท่องเที่ยว เอกชนและประชาชน ทำการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดพัฒนาการท่องเที่ยววัฒนธรรมอย่าง ยั่งยืนและได้สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหนึ่งตำบลหนึ่ง ผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา วัดบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ของ อีระพงษ์ ภูริปาณิก และคณะ (2548) การบริหารพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ควรตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน ภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยวมีการบริหารจัดการส่งเสริมพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืนพบว่า เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีความโดดเด่น ทางด้านวัฒนธรรม เช่น สถาปัตยกรรมเก่าแก่ โบราณสถาน วัด วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวรรณ ปิ่นแก้ว (2551)

เรื่อง การศึกษาเพื่อเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า การศึกษาเส้นทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงบทบาทการรักษาเอกลักษณ์ที่ดีไว้ทางด้านกายภาพ วัฒนธรรม ประเพณี รวมไปถึงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ โดยอาศัยพื้นฐานทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมเพื่อให้ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ พบว่า ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตกรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีศักยภาพทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการศึกษารูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวมอญ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี ของ พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล (2553) พบว่า การพัฒนาสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีให้คงอยู่อย่างต่อเนื่องและควรพัฒนาอนุรักษ์ความงามทางศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจตลอดจนพัฒนาการถ่ายทอดภูมิปัญญาและองค์ความรู้ที่มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้

- 1) หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และผู้ประกอบการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรมีการระดมความคิดและการประสานงานกัน เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความพร้อมทั้งด้านการรองรับนักท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน
- 2) การพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยภาครัฐในจังหวัด และจากชุมชน ทุกหน่วยงานควรเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเพื่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจะได้พัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง
- 3) ควรมีการจัดอบรมหลักสูตรภาษาอังกฤษเบื้องต้น สำหรับผู้ประกอบการ เช่น รถโดยสาร ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกและโรงแรมที่พัก เพื่อทำให้เกิดการสื่อสารที่เข้าใจได้ง่าย

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis) ของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 2) ควรมีการศึกษาปัจจัยความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อนำผลการศึกษาไปตอบโต้ภัยตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจมาท่องเที่ยวจังหวัดแพร่มากขึ้น

3) ควรมีการศึกษาเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในหลากหลายมิติ เช่น เส้นทางท่องเที่ยววัด เส้นทางเยี่ยมวิถีชีวิตของท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายและน่าสนใจของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

4) ควรมีการทำวิจัยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งจังหวัดแพร่ เจาะลึกรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในแต่ละอำเภอ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ดีต่อจังหวัดแพร่

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538, เมษายน-มิถุนายน). *มรดกโลก: มรดกมนุษยชาติ*
[จุลสารการท่องเที่ยว]. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดแพร่. (2560). *แผนที่แสดงบริเวณชุมชนเขตเมืองแพร่*. สืบค้นจาก www.phrae.go.th/info/map-pr.
- กรมศิลปากร. (2544). *ระบบการวัฒนธรรมและคุณภาพมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). *วิถีไทย: การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โครงการวิถีทรรศน์.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณ
การพิมพ์.
- ที่ทำการปกครองจังหวัดแพร่. (2557). *สถิติจำนวนประชากรจังหวัดแพร่*. สืบค้นจาก
<http://www.phrae.go.th/dopaphrae/page10.htm>.
- ธีระพงษ์ ภูริปาณิก, มหาวิทยาลัยบูรพา สถาบันสังคมและสิ่งแวดล้อมศึกษา และสำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2548). *การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหนึ่ง
ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ กรณีศึกษา วัดบางพระวรวิหาร ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัด
ชลบุรี* (รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: สถาบันสังคมและสิ่งแวดล้อมศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิคม จารุมณี. (2536). *การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินต์
ติ้งเฮาส์.
- นงลักษณ์ จันทภากุล และนรินทร์ สังข์รักษา. (2556). การศึกษาศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิง
วัฒนธรรมของชุมชนบ้านหัวเขาเงิน จังหวัดราชบุรี. *วารสารวิทยบริการ*, 2(2).
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). *การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- พรทิพย์ กิจเจริญไพศาล. (2553). *การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน
ชาวมอญเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดปทุมธานี*. ปริญญาโทพนธ์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พลอยศรี โปราณานนท์. (2539). *การท่องเที่ยวเบื้องต้น*. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาการ
ท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- เพียงกานต์ นามวงศ์. (2552). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชน*
 ไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ไพฑูรย์ พงศบุตร และวิลาสวงศ์ พงศบุตร. (2542). *คู่มือการอบรมมัคคุเทศก์*. กรุงเทพฯ:
 คณะอักษรศาสตร์และโครงการศึกษาต่อเนื่อง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล สรรสรวิสุทธิ์. (2550). *การพัฒนาชุมชน*. สืบค้นจาก <https://www.gotoknow.org/posts/295403>.
- ภณชิตลา วิหาโห่ง. (2554). *แนวทางการพัฒนาการตลาดนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่*
 จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มนัส สุวรรณ. (2538). *นิเวศวิทยากับการพัฒนาเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- มนัสสินี บุญมีศรีสง่า, กอบกาญจน์ ศักดิ์ประเสริฐ, ภาวิณี สอาดศรี และวนชัย อุทินทุ. (2556).
 แนวทางในการพัฒนาถนนคนเดิน ตลาด 200 ปี ปรามบุรีให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง
 วัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน. *Veridian E-Journal, SU, 6(1)*, 119-131.
- มานพ พงศทัต. (2545). *กระบวนการวางแผน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2545). *แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นโยบาย*
แผนงานและแผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ [เอกสารประกอบการบรรยาย].
 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิทยากร เชียงกุล. (2527). *การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย: บทวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ฉบับกระแส.
- วิภาวรรณ ปิ่นแก้ว. (2551). *การศึกษาเพื่อเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอมือง จังหวัด*
เพชรบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วีระพล ทองมา. (2554). *การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่ม*
น้ำแม่ฮอน อำเภอด่าน จังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ: ฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐด้าน
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2539). *สังคมวิทยาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2540). *โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บท*
เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.
 กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2542). *รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อ*
กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (2548). *การท่องเที่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย*. สืบค้นจาก
<http://www2.tat.or.th/tat/e-journal>.

- สุชาติ จักรพิสุทธิ์. (2547). การศึกษาทางเลือกของชุมชน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุธีรา เผ่าโกศลสถิต. (2537). การศึกษาความคิดเห็นของคนเชื้อสายมอญเกี่ยวกับบทบาทของสื่อ บุคคล สื่อประเพณี และสื่อมวลชน ในการอนุรักษ์วัฒนธรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชน เกาะเกร็ด ปากลัด และบางกระดี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุเทพ เชาวลิต. (2524). การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เสน่ห์ จามริก. (2527). นโยบายกลวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สนธยา พลศรี. (2545). ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2557). ความหมายการท่องเที่ยว. สืบค้นจาก <http://www.tourismmatbuu.wordpress.com>.
- อภิชัย พันธเสน. (2539). พัฒนาชนบทไทย สมุทัยและมรรค: แนวคิด ทฤษฎีและภาพรวมของการพัฒนา. กรุงเทพฯ: มูลนิธิภูมิปัญญา.
- อุษาวดี พูลพิพัฒน์. (2545). การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน: กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนในประเทศไทย [จุลสารการท่องเที่ยว]. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- องค์การการท่องเที่ยวโลก. (2506). ความหมายการท่องเที่ยว. สืบค้นจาก <http://www.tourismmatbuu.wordpress.com>.
- Buckley, R. (1993). A framework for ecotourism. *Annals of Tourism Research*, 21, 661-665.
- Foster, D. W. (1985). *Travel and tourism management*. London: Macmillan.
- Yamane, T. (1976). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed.). New York: Harper & Row.

แบบสอบถาม

เรื่องแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่
ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาการค้นคว้าอิสระ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขต
อำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ใน หรือเติมข้อความในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20-29 ปี
 30-39 ปี 40-49 ปี
 50-59 ปี 60 ปี ขึ้นไป
3. สถานภาพ โสด
 สมรส
 หม้าย
 หย่าร้าง
4. การศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 ปวส./ เทียบเท่า ปริญญาตรี/ เทียบเท่า
ปริญญาโท ปริญญาเอก
5. อาชีพ นักเรียน/ นักศึกษา
 ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย
 พนักงานบริษัท/ รับจ้าง
 ข้าราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 เกษตรกร
6. รายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001-10,000 บาท
 10,001-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท
 20,001-25,000 บาท 25,000 บาท ขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ใน หรือเติมข้อความในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ท่านคิดว่าองค์ประกอบด้านใดที่ต้องนำมาประเมินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตชุมชน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนา (ระบุเพียง 1 คำตอบ)

- ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์
 ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ควรเริ่มต้นบริหารจัดการด้านใดมากที่สุด โดยให้ท่านเรียงลำดับความสำคัญมากไปยังความสำคัญน้อย (ระบุเป็นตัวเลข)

- ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว
 ด้านการคมนาคม ด้านความปลอดภัย
 ด้านการจัดการและสิ่งแวดล้อม อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวใดต่อไป นี้ ที่ท่านคิดว่าจะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (ระบุเพียง 1 คำตอบ)

วัดศรีชุม→วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร→คุ้มเจ้าหลวง→เมืองแพร่→ศาลหลักเมืองแพร่→คุ้มวิชัยราชา คุ้มโบราณตำนานเมืองแพร่→พิพิธภัณฑการป่าไม้เมืองแพร่→วัดพระนอน→บ้านวงศ์บุรี→วัดหลวง→วัดหัวข่วง→วัดจอมสวรรค์→พิพิธภัณฑเสรีไทย→วัดสระบ่อแก้ว→วัดศรีชุม

วัดศรีชุม→วัดหัวข่วง→วัดจอมสวรรค์→พิพิธภัณฑเสรีไทย→วัดสระบ่อแก้ว→วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร→คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่→ศาลหลักเมืองแพร่→คุ้มวิชัยราชาคุ้มโบราณตำนานเมืองแพร่→พิพิธภัณฑการป่าไม้เมืองแพร่→วัดพระนอน→บ้านวงศ์บุรี→วัดหลวง→วัดศรีชุม

วัดจอมสวรรค์→วัดหัวข่วง→วัดศรีชุม→วัดหลวง→บ้านวงศ์บุรี→วัดพระนอน→พิพิธภัณฑการป่าไม้เมืองแพร่→คุ้มวิชัยราชา คุ้มโบราณตำนานเมืองแพร่→ศาลหลักเมืองแพร่→คุ้มเจ้าหลวงเมืองแพร่→วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร→วัดสระบ่อแก้ว→พิพิธภัณฑเสรีไทย→วัดจอมสวรรค์

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการมีรถรางนำเที่ยว

- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านคิดว่าการออกของรถรางนำเที่ยว เพื่อเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวในข้อ 4 ควรออกทุก ๆ กี่นาที
- 15 นาที 30 นาที
- 45 นาที อื่น ๆ โปรดระบุ.....
6. ท่านคิดว่าการซื้อตั๋วรถรางเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในเขตชุมชนอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ในข้อ 4 ควรเป็นแบบใด
- ซื้อตั๋วเที่ยวชม โดยจำกัดเวลาเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
- ซื้อตั๋วเที่ยวชม โดยไม่จำกัดเวลาเที่ยวในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....
7. ท่านคิดว่าควรมีจุดบริการจำหน่ายตั๋วรถรางนำเที่ยว ลักษณะใดบ้าง
- มีจุดจำหน่ายตั๋วทุกแหล่งท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวสามารถขึ้นได้ทุกที่ตามเส้นทางของรถราง
- มีจุดจำหน่ายตั๋ว เฉพาะที่จุดเริ่มต้นรถรางนำเที่ยวออกเดินทางเท่านั้น
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....
8. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....
9. ท่านคิดว่าสถานที่ใดดังต่อไปนี้ที่จะจัดตั้ง ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม
- สวนสุขภาพ วัดจอมสวรรค์
- วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร อื่น ๆ โปรดระบุ.....
10. ทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังตารางข้างล่างต่อไปนี้ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ท่านเห็นด้วยหรือไม่

ทรัพยากรการท่องเที่ยว	ชุมชน	ความคิดเห็น		
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	อื่น ๆ โปรดระบุ
1. หัตถกรรมเครื่องเงินเครื่องทอง	บ้านพระนอน			
2. มะขามแก้ว	บ้านพระนอน			
3. ผ้าหม้อฮ่อม	บ้านทุ่งโฮ้ง			
4. ขนมจีนน้ำหุ่มเมืองแพร่	มีทุกชุมชน			

11. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวและชาวบ้าน ควรเป็นรูปแบบใดที่สุด (ระบุเพียง 1 คำตอบ)

- การสาธิตทำอาหารพื้นเมือง การสาธิตทำหัตถกรรมเครื่องเงินเครื่องทอง
- การสาธิตทำมะขามแก้ว การสาธิตทำผ้าหม้อฮ่อม
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

12. ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านใดมากที่สุด (ระบุเพียง 1 คำตอบ)

- ด้านเศรษฐกิจ เช่น สร้างรายได้ให้แก่คนในท้องถิ่น เกิดอาชีพใหม่แก่คนในท้องถิ่น เป็นต้น
- ด้านสังคม เช่น เกิดความเจริญแก่ชุมชน มีสิ่งสาธารณูปโภคที่ดียิ่งขึ้น เป็นต้น
- ด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ได้แก่ สืบทอด พิธีกรรม เป็นต้น
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ 3 ทศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่

ทศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชน ในเขตอำเภอเมืองแพร่	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน					
1. มีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน					
2. มีบริการที่พักและอาหารเพียงพอ					
3. การบริการขนส่งเข้าถึงได้สะดวก					
4. มีระบบสาธารณูปโภค					
5. มีระบบรักษาความปลอดภัย					
ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม					
1. การปรับปรุงภูมิทัศน์ในชุมชนให้สวยงาม					
2. การเพิ่มห้องน้ำสาธารณะ					
3. การเพิ่มการจัดวางถังขยะให้ทั่วถึง					
4. การเพิ่มแสงสว่างตามถนนในชุมชน					
ด้านการประชาสัมพันธ์					
1. การเพียงพอของศูนย์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว					
2. เพิ่มป้ายบอกทางในชุมชนให้เห็นได้โดยง่าย					

ทัศนคติแนวทางการพัฒนาชุมชน ในเขตอำเภอเมืองแพร่	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3. เพิ่มสัญลักษณ์สถานที่สำคัญ					
ด้านบุคลากร					
1. ฝึกฝนการเป็นเจ้า บ้านที่ดี					
2. ฝึกอบรมคนในชุมชนให้เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น					
3. การอบรมให้ความรู้ภาษาต่างประเทศ					
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว					
1. การจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว					
2. การจัดสรรกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวและชุมชนได้มีส่วนร่วม					
ด้านการมีส่วนร่วมในชุมชน					
1. ความเต็มใจร่วมมือกันในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างจริงจัง					
2. การร่วมกันวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะสั้นและระยะยาว					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามค่ะ

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่องแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

1. รูปแบบและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ควรเป็นอย่างไร
2. หน่วยงานของท่านได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระป่อแก้ว บ้านหัวข่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งไธสง) อย่างไรบ้างและถ้าท่านเป็นผู้ประกอบการท่านต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐอย่างไรบ้าง
3. หน่วยงานของท่านได้รับจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองแพร่ (บ้านใหม่ บ้านสระป่อแก้ว บ้านหัวข่วง บ้านศรีชุม บ้านหลวง บ้านพระนอนและบ้านทุ่งไธสง) อย่างไรบ้าง
4. การจัดเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแพร่ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง
5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน เช่น ทัศนกรรมเครื่องเงิน เครื่องทองกับการทำมะขามแก้ว ของชุมชนบ้านพระนอนและการทำผ้าหม้อฮ่อมของชุมชนบ้านทุ่งไธสงที่จะสามารถนำมาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
6. การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ในรูปแบบใด ที่ท่านคิดว่าสามารถที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้

ประวัติผู้เขียน**ชื่อ-สกุล**

พรรณเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ

อีเมล

nesnevy@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2555 รัฐศาสตรบัณฑิตสาขาวิชารัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2549 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียนพิริยาลัยจังหวัดแพร่

ประสบการณ์การทำงาน

ปัจจุบัน

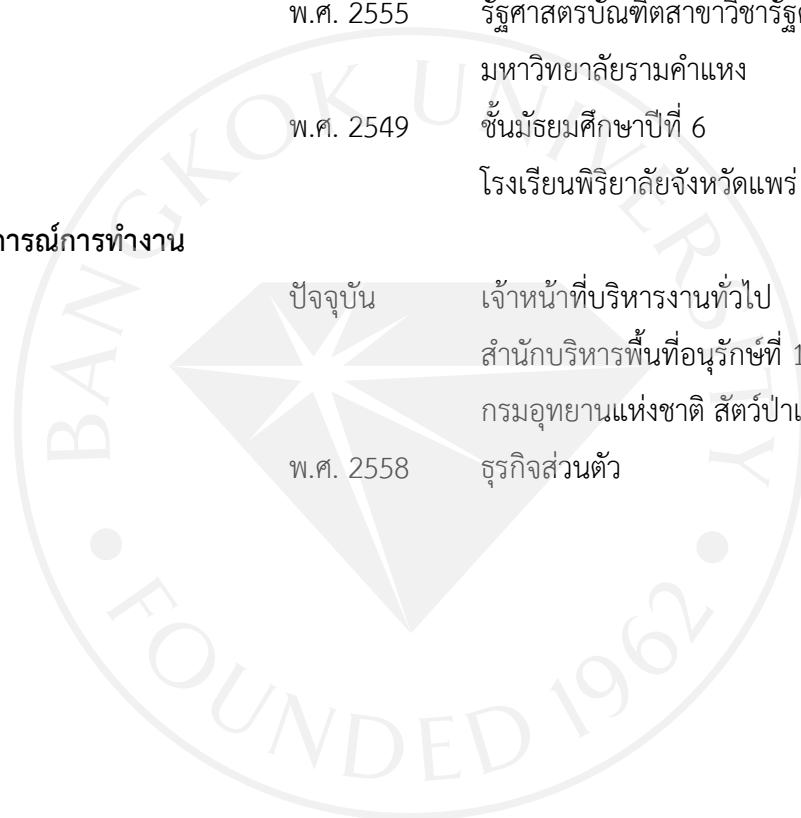
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 13 (แพร่)

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

พ.ศ. 2558

ธุรกิจส่วนตัว

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 10 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) พรวกเพ็ญ วัฒนมงคลลาภ อยู่บ้านเลขที่ 390 /2

ซอย - ถนน วังซ้าย ตำบล/แขวง น้ำพอง

อำเภอ/เขต สวาง จังหวัด แพร่ รหัสไปรษณีย์ 54120

เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7550500339

ระดับปริญญา ตรี โท เอก

หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

คณะ มนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ” ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย

กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า “ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ” อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์หัวข้อ แนวทฤษฎีการพัฒนาชุมชนในภาคอำเภอเมืองแพร่ ให้มีบทบาทต่อสังคม

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์”)

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มีกำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ต่อสาธารณชน ให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณาได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญาที่เพิ่มขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ [Redacted]ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
(นางสาวพรพวงเสถียร วัฒนหมงคลลาภ)

ลงชื่อ [Redacted]ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์อภิญญา จุลพิสิฐ)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ [Redacted]พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤติกา ลีมล่าวลัย)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ [Redacted]พยาน
(ดร.ดวงธิดา นันทาภีรัตน์)
ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร